

UNIVERZA V LJUBLJANI
EKONOMSKA FAKULTETA

DIPLOMSKO DELO

**ANALIZA POSLOVANJA IGRALNEGA SALONA CASINO LARIX
V OBDOBJU 2001 - 2003**

Ljubljana, marec 2005

SANDI PRETNAR

IZJAVA

Študent Sandi Pretnar izjavljam, da sem avtor tega diplomskega dela, ki sem ga napisal pod mentorstvom mag. Darje Peljhan in dovolim objavo diplomskega dela na fakultetnih spletnih straneh.

V Ljubljani, dne _____ Podpis: _____

KAZALO

UVOD	1
1. IGRE NA SREČO	2
1.1. ZGODOVINA IGER NA SREČO	3
1.1.1. ZGODOVINA IGER NA SREČO V SLOVENIJI	3
1.2. IGRALNIŠTVO	4
1.3. IGRALNIŠTVO V SLOVENIJI	8
1.4. IGRALNIŠTVO IN EU	9
1.5. PREDSTAVITEV ZAKONSKIH PREDPISOV	10
2. PREDSTAVITEV PODJETJA	12
3. ANALIZA POSLOVNEGA USPEHA	14
3.1. ANALIZA PRIHODKOV	14
3.2. ANALIZA ODHODKOV	16
3.3. ANALIZA POSLOVNEGA IZIDA	18
4. ANALIZA SREDSTEV PODJETJA	20
4.1. STALNA SREDSTVA	21
4.1.1. OBSEG IN STRUKTURA STALNIH SREDSTEV	22
4.1.2. ODPISANOST OSNOVNIH SREDSTEV	23
4.2. GIBLJIVA SREDSTVA	23
4.2.1. OBSEG IN STRUKTURA GIBLJIVIH SREDSTEV	24
4.2.2. HITROST OBRAČANJA OBRATNIH SREDSTEV	25
5. ANALIZA ZAPOSLENIH	27
5.1. OBSEG IN STRUKTURA ZAPOSLENIH	27
6. OCENJEVANJE OKOLJA PODJETJA (ANALIZA TRGA)	29
6.1. LOKACIJA IGRALNEGA SALONA	29
6.2. ODJEMALCI STORITEV	30
6.3. KONKURENCA	32
6.4. PONUDBA IN TRŽENJE V IGRALNIŠTVU	33
7. ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA	34
7.1. DONOSNOST	35
7.2. EKONOMIČNOST	36

7.3. PRODUKTIVNOST DELA	38
8. ANALIZA PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI (SWOT ANALIZA)	39
9. LASTNE UGOTOVITVE IN PREDLOGI	40
SKLEP	41
LITERATURA	44
VIRI	45

UVOD

Podjetje je organizacija z gospodarsko pridobitnimi cilji, ki posluje v pogojih tveganja in prodaja na trgu pod njegovimi zakonitostmi. Po neoklasični teoriji je cilj vsakega podjetja maksimalni dobiček. V sodobni ekonomski teoriji se pojavlja kar nekaj pomislekov, ali je maksimalni dobiček resnično osnovni cilj delovanja današnjih podjetij. Lahko bi bil cilj podjetja nek zadovoljiv dobiček, ki bi omogočil, da bi podjetje doseglo tudi druge cilje, kot so recimo rast podjetja, večanje tržnega deleža ali samo preživetje podjetja (Hrovatin, 2003, str. 76). Kakršenkoli cilj podjetje že ima, je za uresničenje le-tega pomembno, da vodstvo podjetja sestavljajo ljudje, ki znajo sprejeti ustrezne odločitve v določenih trenutkih. Eden od razlogov za neustrezne odločitve v podjetju je, da se preslabo pozna samo poslovanje podjetja. Prava pot za poznavanje poslovanja je analiza. Analiza poslovanja je proces spoznavanja poslovanja konkretnega podjetja kot priprava za odločanje (Bošnjak, 1999, str. 12).

Predmet mojega diplomskega dela je poslovanje Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002 in 2003. Namen analize poslovanja je seznaniti se s konkretnim poslovanjem Igralnega salona Casino Larix v zadnjih letih in ugotoviti, katere so prednosti in slabosti igralnega salona. Te ugotovitve omogočajo, da se prednosti čim bolj izkoristijo, medtem ko se slabosti poizkuša odpraviti. Med nastajanjem diplomskega dela sem bolje spoznal igralništvo na splošno, zato del naloge namenjam tudi temu. Cilj diplomskega dela je predstaviti, kako je posloval Igralni salon Casino Larix v letih od 2001 do 2003, primerjati dobljene rezultate med seboj in s panogo igralništva v letu 2003.

Pred analizo poslovanja sem pregledal strokovno literaturo s tega področja in ustrezno obdelal dostopne podatke Igralnega salona Casino Larix. Kot osnovni vir podatkov za ocenjevanje uspešnosti poslovanja sem uporabil bilance stanja, izkaze poslovnega izida ter poslovna poročila Igralnega salona Casino Larix za leta 2001, 2002 in 2003. Za primerjavo s panogo (dejavnost igralnic) sem uporabil podatke iz Statističnih podatkov bilanc stanja in izkazov poslovnega izida gospodarskih družb RS za leto 2003. V prvi fazi analize poslovanja sem torej zbral podatke, jih primerjal ter ugotavljal morebitna odstopanja, v drugi fazi pa ugotavljal vzroke za ta odstopanja.

Analiza temelji na časovni primerjavi, zato je pri vrednostno izraženih podatkih vpliv inflacije v proučevanem obdobju potrebno izločiti. Za zagotovitev primerljivosti sem podatke iz leta 2001 in 2002 inflacioniral na raven leta 2003. Podatki iz bilance stanja se nanašajo na točno določen dan (31. 12. vsakega leta), zato sem jih inflacioniral z indeksom cen življenjskih potrebščin $\frac{\text{december}2002}{\text{december}2001}$ in $\frac{\text{december}2003}{\text{december}2002}$. Podatke iz izkaza poslovnega izida sem inflacioniral z indeksom cen življenjskih potrebščin $\frac{\text{januar-december}2002}{\text{januar-december}2001}$ in $\frac{\text{januar-december}2003}{\text{januar-december}2002}$. Po podatkih Banke Slovenije so

navedeni indeksi znašali $I_{\text{dec02/dec01}} = 107,2$, $I_{\text{dec03/dec02}} = 104,6$, $I_{\text{jan-dec02/jan-dec01}} = 107,5$ in $I_{\text{jan-dec03/jan-dec02}} = 105,6$ (Banka Slovenije, 2004).

Diplomsko delo je razdeljeno na devet poglavij. Uvodu sledi prvo poglavje, v katerem predstavljam igre na srečo oziroma igralništvo v Sloveniji in v svetu. Od drugega poglavja sledi analiza poslovanja Igralnega salona Casino Larix, in sicer najprej predstavitev podjetja. V tretjem poglavju analiziram poslovni uspeh podjetja s prihodki, odhodki in poslovnim izidom. Četrto vsebuje analizo sredstev podjetja in peto analizo zaposlenih. V šestem poglavju ocenjujem okolje podjetja in navajam, kdo na primer predstavlja konkurenco, kdo so obiskovalci in kakšna je lokacija igralnega salona. V sedmem poglavju analiziram uspešnost poslovanja z analizo donosnosti, ekonomičnosti in produktivnosti, v osmem pa je opravljena SWOT analiza. V zadnjem, devetem poglavju, navajam nekatere lastne ugotovitve in predloge, do katerih sem prišel med pisanjem diplomskega dela. Diplomsko delo zaključujem s sklepom.

V nadaljevanju sledi prvo poglavje, kjer sem opisal igre na srečo oziroma igralništvo v Sloveniji in v svetu.

1. IGRE NA SREČO

»Igra kot dejavnost za razvedrilo, zabavo ter razvijanje zdrave gibčnosti telesa in duha je prvobitna, ljudem prirojena, »lastna« in zato znana od vekomaj. Od nekdanj do danes se ji ljudje predajajo, ne glede na starost in spol. Vse človeške dejavnosti so prepletene z igro, ki je v človeškem življenju nepogrešljiva. Običajne igre so tudi predhodnice iger na srečo« (Mihelič, 1993, str. 9).

Bistvo iger na srečo je pričakovanje dobička. Napetost, pričakovanje, negotovost, možnost sreče - v vsem tem so ljudje že kmalu ugotovili čar. Igre na srečo se v večini jezikov imenujejo hazard. Beseda je arabskega izvora in pomeni predvsem slepo usodo, priložnost, naključje, srečo. Hazardiranje pomeni, da se igralec ne upira negotovosti v igri, še več, da namenoma prepusti naključju odločitev v igri ali pri raznih drugih tveganih dejavnostih. Beseda hazard je močnejša od izraza igra na srečo. Igre na srečo razumemo kot dokaj nedolžno aktivnost, z izrazom hazard pa povezujemo tudi pogubnost iger na srečo. Izraz hazard zajema torej širši pomen, zato so ga začeli tudi pogosteje uporabljati (Gizycki, Gorny, 1972, str. 13-15). Pri igrah na srečo je najpomembnejše, da so pogoji za vse igralce enaki in pošteni. To pomeni, da nobeden ne sme vplivati na slučajnost rezultata igre.

Igre na srečo razdelimo na tri vrste. Prve so tiste, kjer imajo sodelujoči enake možnosti za ugoden izid oziroma zmago (met kovanca, »parno-neparno«,...). Drugo skupino predstavljajo igre, pri katerih igralec vloži relativno majhen vložek in ima možnost dobiti velik dobiček,

vendar je verjetnost tega zelo majhna (loto, hitre srečke,...). Tretjo vrsto predstavljajo igre, kjer imamo visok vložek in visok dobiček (ruleta).

Igre na srečo, ki se igrajo v igralnicah, so zasnovane tako, da igralnicam prinašajo določen dobiček. Pri vsaki igri določen odstotek vplačil pripade igralnici in od tega odstotka, ki se imenuje »prednost hiše«, igralnice živijo. Ta odstotek se od igre do igre razlikuje in je ponekod odvisen tudi od znanja igralca, za primer naj povem, da morajo biti v Sloveniji igralni avtomati naravnani tako, da igralcem vračajo povprečno najmanj 90 % vložene denarja. Običajno imajo igralnice svoje igralne avtomate naravnane na večji odstotek vračil kot je 90 %, saj s tem vabijo goste.

1.1. ZGODOVINA IGER NA SREČO

Igre, pri katerih je zmaga tekmovalca odvisna od naključja, segajo več tisočletij nazaj. Razne koščice živali, ki so jih obdelali in so bile nekakšne predhodnice kock, naj bi bile stare 7000 let. Prve kocke, podobne našim pa sodijo približno v leto 2700 pred našim štetjem in sicer v čas sumerske civilizacije. To so bile že kocke pravilnih oblik in na ploskvah so imele označene pike. V slavnih piramidah starega Egipta so našli različne pripomočke, namenjene igram na srečo. Tudi antična Grčija ni bila brez tovrstne zabave in kockanje v svojih delih omenjajo Homer, Sofokles, Euripid, Herodot. Kockali so tudi Rimljani, še posebej je bil po tem znan rimski cesar Klavdij, ki je celo napisal nekaj priročnikov, razprav in pravil o igrah na srečo (Mihelič, 1993, str. 17-20).

Po propadu rimskega cesarstva in prihodom barbarskih ljudstev so igre na srečo v Evropi doživele zaton. Šele v srednjem veku se je kockanje in »kvartopirstvo« ponovno pojavilo v Evropi, in sicer naj bi se tja razširilo od Arabcev.

Zgodaj so vodilni ljudje držav spoznali, da igre na srečo prinašajo tudi negativne stranske učinke, kot so povečan kriminal, zasvojenost od iger, pijančevanje, sleparjenje pri igri, manjši interes za delo in tako dalje. Zaradi vsega tega so igre na srečo začeli prepovedovati, v Rimu so bile igre na srečo dovoljene le ob določenih praznikih. V srednjem veku so bile igre na srečo v večini držav prepovedane, cerkev je tovrstno zabavo obsojala.

1.1.1. ZGODOVINA IGER NA SREČO V SLOVENIJI

Slovenski prostor ni bil nikoli imun na igre na srečo. Iz srednjega veka poznamo zakone in razne predpise, povezane s hazardiranjem. Ti predpisi so se od mesta do mesta razlikovali. Tako je recimo Tržaški statut kockanje za denar podnevi dovoljeval le na mestnem trgu. Koprski statut je prepovedoval kockanje na domu ali v gostilnah, v Izoli pa so imeli omejeno le višino vložene denarja v igro. V Ljubljani so kockali, kartali in igrali domino v tako imenovanih kavarnah, kjer se recimo ni smelo točiti alkoholnih pijač (Mihelič, 1993, str. 32-35).

V 18. in 19. stoletju je veliko takratnih vladarjev (Karel VI., Marija Terezija., Jožef II.) želelo omejiti igre na srečo. Določene igre so prepovedali in skušali preprečiti previsoke stave, ki so mnoge ljudi spremenile v berače. Kljub mnogim zakonom in predpisom jim hazardiranja nikoli ni uspelo omejiti. Na eni strani je država želela hazard ustaviti, na drugi pa si ni mogla kaj, da ne bi skušala iz razvade svojih ljudi tudi kaj iztržiti. Tako je Karel VI. s posebnim odlokom leta 1716 vpeljal davek na karte, ki so morale biti označene s posebnim žigom, za katerega je bilo treba plačati. Ponarejanje je bilo kaznovano s telesno kaznijo ali celo smrtjo (Mihelič, 1993, str. 39).

V 18. stoletju so se pojavile nekatere nove igre na srečo, med njimi je bila najbolj priljubljena loterija, ki izvira iz Genove. Loterijo je običajno nadzorovala država in tako pobrala izkupiček, ki je včasih šel v humanitarne namene.

Po prvi svetovni vojni je bilo v takratni kraljevini Jugoslaviji prepovedano profesionalno ukvarjanje z igrami na srečo. Lastnike gostiln, ki so hazardiranje omogočali, so kaznovali. Za organiziranje loterije je bilo potrebno soglasje zakonodajalca.

Jugoslovansko ministrstvo za finance je leta 1946 določilo, da naj se prirejanje loterij in tombol ter drugih iger na srečo opravlja le v humanitarne in kulturne namene. Leta 1962 je bil objavljen temeljni državni zakon o igrah na srečo. K igram na srečo je prišteval loterije, tombole, športne napovedi, loto in še nekatere druge igre, pri katerih je končni izid odvisen zgolj od naključja ali kakega negotovega dogodka in ne od znanja in spretnosti udeležencev. Pri vseh teh igrah so imeli udeleženci možnost zadeti dobiček v denarju ali v stvareh. Namen prirejanja takšnih iger na srečo je bil pridobiti finančna sredstva za socialne, kulturne in telesno–vzgojne namene ter za gospodarsko reklamo (Mihelič, 1993, str. 48-49). Ta zakon so leta 1965 nekoliko spremenili in istega leta je izšel tudi slovenski zakon o igrah na srečo. Po tem zakonu je bilo možno odpreti igralnico v nekem kraju, za kar je bilo potrebno izpolnjevati več pogojev. Vse pogoje sta takrat izpolnjevala le Bled in Portorož. Prva igralnica v Sloveniji je sicer odprla svoja vrata leta 1964 v Portorožu, kar je leto prej kot je bila sprejeta ustrezná zakonodaja. Že leta 1965 smo dobili drugo igralnico, tokrat na Bledu. V takratnih igralnicah jugoslovanskim državljanom ni bilo dovoljeno igrati, igralo se je v tuji valuti. Igralnice so si želeli tudi v drugih krajih, tako so leta 1969 dovoljenje zanjó pridobili tudi v Ljubljani, in sicer v hotelu Slon, ki se je kasneje preselila v hotel Lev. Kljub željam in prošnjám, da bi igralnico odprli tudi v Novi Gorici, jim je to uspelo šele leta 1986 in danes je to mesto središče igralništva v Sloveniji (Mihelič, 1993, str. 52-57).

1.2. IGRALNIŠTVO

Prva igralnica, ki jo je legalizirala država, je bila odprta leta 1626 v Benetkah. V njej so se zbirali ljudje višjega sloja, kjer so ob igri razpravljali o poslih, politiki in podobnem. Tak model igralništva se je kmalu razširil tudi v druge države (Francija, Anglija, Nemčija) in igralnice so postajale priljubljeno zbirališče takratne aristokracije. V času Napoleona so

igralnice cvetele in postale sinonim za udobje, prestiž, visok standard. Leta 1837 so igralnice v Franciji prepovedali, zato je igralništvo v sosednji Nemčiji doživelo še večji razcvet. Omeniti moramo igralništvo v Monte Carlu, ki je to majhno kneževino pravzaprav rešilo pred finančnim zlomom in jo poneslo na svetovni zemljevid. Prva igralnica je tu odprla svoja vrata leta 1863.

Danes je igralniška industrija brez dvoma najbolje razvita v ZDA. Prve igralnice v tej državi so nastale v začetku 19. stoletja, in sicer v rečnih pristaniščih, kasneje tudi na ladjah, ki so vozile po reki Mississippi. Središče igralništva je bilo v takratnih časih v New Orleansu. Tako imenovana zlata mrzlica je povzročila pravi razcvet igralništva v Kaliforniji, predvsem v mestu San Francisco. Od leta 1910 je bilo igralništvo v ZDA skoraj povsod prepovedano, kar je povzročilo le to, da so se igralnice preselile v »podzemlje«. Ponovna legalizacija je prišla leta 1931 in to le v zvezni državi Nevadi. Veliko pred tem, ko je bilo igralništvo legalizirano, je po vsej državi obstajalo mnogo igralnic, ki so bile v lasti kriminalnih združb. Vodja ene takšnih kriminalnih združb, po imenu Benjamin Siegel (Bugsy), je ustanovitelj modernega Las Vegasa. Leta 1947 je namreč odprl hotel z igralnico Flamingo in ta igralnica je postala vzorec za vse igralnice, ki so ji sledile (Casino highlights, 2004). Danes je v Las Vegasu prek 100 raznih igralnic, od katerih se vsaka trudi, da bi nekako odstopala od ostalih; Excalibur v srednjeveškem stilu, Caesars Palace v starorimskem, Luxor v obliki piramide, Circus – Circus nudi zabavo za celo družino. Poleg Las Vegasa je v ZDA znanih še več igralniških središč, in sicer Reno, ki se prav tako kot Las Vegas nahaja v zvezni državi Nevada, Atlantic City na vzhodni obali ZDA ter področje ob reki Mississippi. Prihodke, ki jih prinašajo igralnice, druge zvezne države v ZDA niso prezrle, zato jih je večina igralništvo legalizirala. Kot zanimivost naj še omenim, da se veliko igralnic v ZDA nahaja v indijanskih rezervatih, tako je z igralništvom v ZDA povezanih več kot dvesto domorodnih (indijanskih) plemen v osemindvajsetih zveznih državah. Za ponazoritev, kako priljubljeno je igralništvo v ZDA, naj povem, da je v letu 2003 kar 53,4 milijona Američanov obiskalo igralnico, to predstavlja 26 % populacije, starejše od enaindvajset let (Gaming values, 2004, str. 20-22).

Igralništvo se je razmahnilo tudi v državah, kot so Avstralija, Kanada, Južna Afrika, Rusija, JV Azija ter po skoraj celotni Evropi. Eno bolj pomembnih igralniških področij na svetu postaja Macau. Macau se nahaja 60 km zahodno od Hong Konga in je del Kitajske, ima pa status posebne upravne regije (do leta 1999 je bil pod Portugalsko upravo). Razlog tolikšne uspešnosti igralništva v Macau je v izjemnem številu ljudi, ki živi v neposredni bližini in njihova strast do iger na srečo. Več kot štiri desetletja je imel monopol nad igralništvom v Macau le en človek (Stanley Ho), ki ima na tem območju dvanajst igralnic. Po spremembi zakonodaje, ki omogoča tudi dotok tujega kapitala v igralništvo, svoje igralnice gradijo tudi igralniška podjetja iz zahoda, predvsem iz ZDA (Martin, 2004, str. 26). Tabela 1 nam prikazuje, da so imeli leta 2003 v Macau 4,2 milijarde USD prihodkov od igralništva, že v letu ali dveh naj bi po prihodku prehiteli celo Las Vegas (Dworin, 2004, str. 18-20).

Tabela 1: Celotni prihodki od igralnštva v letu 2003 v milijardah USD

Področje	Celotni prihodki od igralnštva (v mia USD)
Las Vegas	6,11
Kalifornija	4,70
Atlantic City	4,48
Macau	4,20

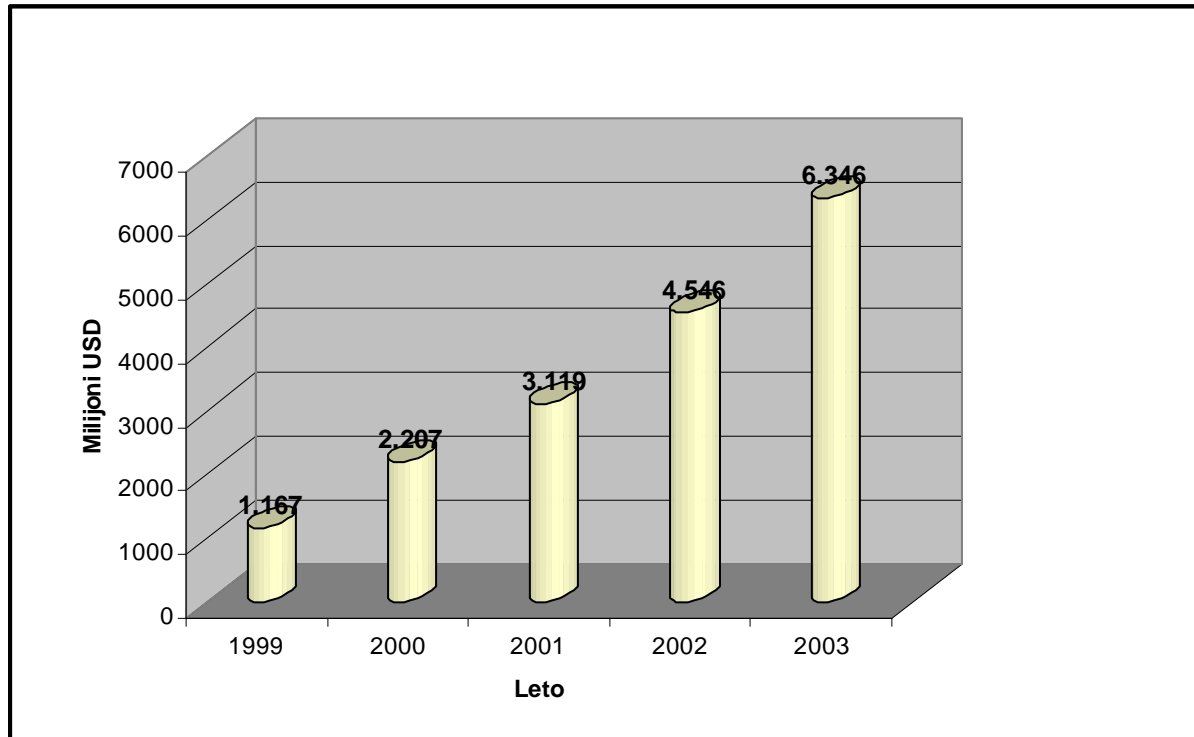
Vir: Dworin, 2004, str. 18-20.

V svetu danes nekako prevladujeta dva modela igralnštva: evropski in ameriški. Evropski model je namenjen nekoliko ožji skupini ljudi in sicer višjemu socialnemu sloju, ki je za visoko raven ponujenih storitev pripravljen plačati visoko ceno. Ta model je v večji meri omejen z zakoni, igralnice so pretežno v lasti države. Evropsko igralnštvo je veliko bolj obdavčeno kot ameriško. Evropski model je v preteklosti temeljil predvsem na igrah na igralnih mizah, pri ameriškem modelu so že v preteklosti prevladovali igralni avtomati. Ameriški model je namenjen široki množici ljudi, predvsem je zanj značilno, da ima zelo diverzificirano ponudbo, ki gostom poleg samih iger na srečo ponuja še obsežne takšne in drugačne oblike zabave. Igralnštvo je pri ameriškem modelu povezano z množičnim turizmom. Ta model nikakor ne izključuje ljudi z globokimi žepi, le da ti za občutno kakovostnejše storitve, ki so jim na voljo, plačajo visoko ceno.

Klasične igralnice imajo že nekaj časa močno konkurenco v igrah na srečo, ki jih igramo prek svetovnega spleta. Internetno igralnštvo se je prvič pojavilo pred približno desetletjem (prva internetna stran z igralnštvom leta 1995), z vse večjim številom ljudi, ki imajo dostop do interneta, pa tovrstna oblika igralnštva doživlja pravi razcvet. Slika 1 na str. 7 prikazuje rast potrošnje v internet-igralnicah v obdobju 1999-2003. Najpomembnejša prednost tovrstnega igralnštva je dostopnost, in sicer kadarkoli in kjerkoli vsakomur z dostopom do interneta. Za internetno igralnštvo so značilni tudi udobje, anonimnost, večja možnost izbire, zagotovljeno igralno mesto (v igralnicah v času velikega obiska obstaja verjetnost, da so vsa igralna mesta zasedena) in prihranjen čas vožnje do igralnice. Internet ponuja nove igre na srečo, na primer »person to person betting«, ki omogoča, da dva igralca stavita eden proti drugemu brez posrednika. Večina večjih igralnških podjetij se je že odzvala na rast internetnega igralnštva in tudi sama ustanovila svojo spletno igralnico, pri kateri so stroški za njih dosti nižji kot pri klasični igralnici. Države se tudi odzivajo na rast internetnega igralnštva, zato jih ima vedno več urejeno zakonodajo na tem področju. V Evropi imajo legalizirano in z zakonodajo urejeno internetno igralnštvo v Avstriji, Belgiji, Danski, Estoniji, Finski, Franciji, Nemčiji, Islandiji, Irski, Malti, Norveški, Škotski, Slovaški, Španiji, Švedski in Veliki Britaniji (Schneider, 2004, str. 42-44). V Sloveniji je prirejanje iger na srečo preko interneta dovoljeno le gospodarskim družbam, ki pridobijo koncesijo za trajno prirejanje klasičnih iger na srečo ali koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo v igralnicah (Zakon o igrah na srečo, 2003). Največje slovensko igralnško podjetje Hit d.d. se že ponaša tudi s svojo internetno igralnico, ki je registrirana na Curacau v Nizozemskih Antilih.

Slabosti internetnega igranja se nanašajo na varnost igranja. Pri tem mislim predvsem na varnost pri posredovanju osebnih podatkov (številka kreditne kartice), ki jih moramo zaupati spletni igralnici. Pogosti so tudi tako imenovani hekerski napadi na internetne strani, ki omogočajo igranje preko spleta. Nekatere igre niso primerne za spletno igralnico. Pri pokru z več igralci lahko pride do goljufije, če si dva ali več igralcev po telefonu izmenjuje informacije o kartah. Največja pomanjkljivost spletnega igranja je, da ne nudi takšnega vzdušja, kot ga večini igralcev zagotavlja prava igralnica.

Slika 1: Rast potrošnje v internet igranjih (v mio USD)

Vir: Interno gradivo podjetja HIT d.d, 2003.

Trendi v igranjih gredo v smer, da so vedno manj priljubljene igre na mizah (ruleta), vedno bolj pa so popularni igralni avtomati. Tako je bilo v ZDA leta 2003 razmerje med številom miz in igralnih avtomatov 1 : 32 v prid igralnih avtomatov (Smock, 2004, str. 32). Med samimi igralnimi avtomati vedno bolj priljubljeni postajajo igralni avtomati, ki ponujajo več iger, tako da lahko igralec sam izbere igro. Vzrok tolikšne priljubljenosti igralnih avtomatov je najverjetneje v tem, da igralcu ni potrebno imeti posebnega znanja za razumevanje pravil iger in da ima kljub majhni verjetnosti možnost zadeti visok dobiček (na primer »progresiva«). K porastu priljubljenosti igralnih avtomatov so prispevali tudi proizvajalci, ki si izmišljajo vedno nove igre, oblike in motive igralnih avtomatov. Prvi igralni avtomat se je sicer pojavil že davnega leta 1894.

1.3. IGRALNIŠTVO V SLOVENIJI

Podobno kot drugod po svetu je tudi pri nas igralništvo v zadnjih desetletjih doživelo velik vzpon. Predstavlja namreč novo obliko zabave in s tem popestritev turistične ponudbe ter s svojimi visokimi dajatvami za državo dodaten vir financiranja. Vedno več držav zato spodbuja razvoj igralništva, seveda pod pogojem, da je legitimno in regulirano.

Slovenija je ena redkih držav, tako v Evropi kot v svetu, kjer večji del prihodkov od igralništva ustvarijo tujci (po nekaterih ocenah je takih gostov v naših igralnicah 90 %). Pomemben podatek s tega področja je tudi, da je multiplikator igralniške dejavnosti 0,8, kar pomeni, da za vsak EVRO, ki ga gostje zapravijo v igralnici, porabijo še 0,8 EVRA drugod (Igralništvo ureja vsaka članica Evropske unije po lastni presoji, 2003, str. 39).

V Sloveniji trenutno posluje več igralniških podjetij, ki so si po velikosti dokaj različne. Daleč pred vsemi je Hit d.d., ki ima v Sloveniji šest igralnic, in sicer v Novi Gorici (Park, Perla), Kranjski Gori, Rogaški Slatini, Otočcu in Kobaridu (Aurora). Casino Portorož ima igralnice v Portorožu, Lipici, Brežicah (Terme Čatež) ter igralni salon v Žusterni pri Kopru. Igralnice se nahajajo še na Bledu, Ljubljani in Mariboru. Poleg naštetih je bilo v Sloveniji v mesecu juniju leta 2004 še 25 delujočih igralnih salonov. V letu 2003 je slovenske igralnice in igralne salone skupaj obiskalo 2,3 milijona obiskovalcev, zanimivo je, da je obisk igralnic glede na leto prej nekoliko upadel (za 2 %), obisk igralnih salonov pa se je povečal (za 4 %) (Ručna, 2004, str. 4).

Slovenski odgovor na konkurenco iz sosednjih držav bi po mnenju mnogih strokovnjakov s tega področja moralo biti oblikovanje sklopa igralniško-zabaviščne ponudbe. Le-to bi privabljal širok krog gostov, ki bi se jim izplačalo priti v te centre tudi iz bolj oddaljenih krajev in bi pri nas ostali več dni. Ta tako imenovani ameriški model igralništva za Slovenijo priporoča tudi eden vodilnih svetovnih strokovnjakov s področja igralništva, to je profesor William R. Eadington z Univerze Reno v Nevadi. Po njegovem mnenju je evropski model igralništva preveč omejen z zakoni in ker je pretežno v lasti države, ima tudi manjše možnosti za prilagajanje konkurenci. V Ameriki je igralništvo namreč dejavnost, ki je s sabo prinesla še mnoge druge dejavnosti. Tako je na primer Las Vegas poleg največjega igralniškega centra postal tudi največji kongresni center na svetu.

Slovenija ima dobro možnost za razvoj igralništva, kajti le malo je držav v Evropi s takšnimi pogoji. Prednosti sta njena majhnost in dejstvo, da jo obkroža velik trg in že uspešna igralniška industrija. Izbrati si bo morala takšno smer razvoja, ki bo spodbudila tudi razvoj vzporednih gospodarskih dejavnosti. Za to je potrebno nekaj sprememb v zakonodaji, predvsem v lastninjenju in znižanje davčnih stopenj (Jerman, 2000, str. 4).

Za boljšo predstavo, kolikšen delež igralniškega trga v Sloveniji zavzemajo posamezna igralniška podjetja, je v tabeli 2 prikazana realizacija igranosti oziroma prikaz, koliko denarja so obiskovalci igralnic in igralnih salonov zapravili za posebne igre na srečo v mesecu decembru leta 2003 v posameznih igralniških podjetjih.

Tabela 2: Realizacija igranosti v največjih igralniških podjetjih v Sloveniji decembra 2003

Podjetje	Realizacija v SIT	Realizacija v €
HIT Nova Gorica d.d.	3.461.300.097	14.728.937
Casino Portorož d.d.	598.497.861	2.546.799
Inclub d.o.o.	236.088.878	1.004.634
Viva d.o.o.	178.163.214	758.141
Gold Club d.o.o.	165.360.728	703.663
Oniks d.d.	131.633.638	560.143
Eximo d.o.o.	55.102.944	234.481
Casino Ljubljana	43.934.003	186.953
Vis a Vis Club d.o.o.	42.849.461	182.338
Rebus d.o.o.	39.552.244	168.307
Mako d.o.o.	38.664.811	164.531
Stava d.o.o.	29.974.208	127.550
Gambling CD d.o.o.	29.969.569	127.530
As MB d.o.o.	25.800.972	109.791
Dama d.o.o.	25.134.064	106.953
Andor d.o.o.	24.791.825	105.497
Hotel Žalec d.o.o.	16.853.533	71.717
Casino Maribor	14.122.653	60.096
Panox d.o.o.	12.677.625	53.947
Portoroška d.o.o.	12.663.283	53.886
Casino Bled	10.124.828	43.084

Vir: Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji, 2004.

1.4. IGRALNIŠTVO IN EU

Igralništvo je eno redkih področij, pri katerem se članice EU niso zakonsko poenotile. Vse igre na srečo, klasične in posebne (sem sodi tudi igralništvo), ureja vsaka članica EU po svoje (Igralništvo ureja vsaka članica Evropske unije po lastni presoji, 2003, str. 39). Evropske države vodijo igralniško politiko glede na tradicijo in kulturo okolja. Igralnice so ponekod v funkciji fiskalne in denarne politike, v večini držav pa v funkciji turistične razvojne politike. Na tem področju ni enovitega pristopa. Celó v isti državi imajo posamezne dežele avtonomno pravico do urejanja te problematike, na primer v Nemčiji. Zaradi različnih izhodišč in ciljev spadajo igralniške igre kot dejavnost pod okrilje različnih ministrstev, od notranjega in turističnega do kulturnega. Obstaja organizacija, ki ima nalogo vzpostaviti skupne elemente evropske zakonodaje iger na srečo z imenom GREF (Gaming Regulators European Forum). Lastniška struktura kapitala je tudi različna. V Italiji poznamo samo občinske igralnice, v Franciji so pretežno last družb, ki se ukvarjajo s hotelirstvom, v Avstriji pripada pretežni lastniški delež bančništvu. Glede na poslanstvo, ki ga imajo igralnice v posameznih družbenih okoljih, so tudi davčne obremenitve različne (Vladni portal z informacijami o življenju v Evropski uniji, 2004).

Najverjetneje se bo skupna politika EU o igrah na srečo usmerjala v (Vladni portal z informacijami o življenju v Evropski uniji, 2004):

- nadzor denarja, prometa in preprečevanja kriminala,
- zaščito igralcev,
- omejevanje obsega usmerjenosti ponudbe in določanja lokacij,
- preprečevanje zasvojenosti,
- izmenjavi informacij in sodelovanju.

Posamezne države naj bi samostojno urejale naslednja področja (Vladni portal z informacijami o življenju v Evropski uniji, 2004):

- obseg igralniške ponudbe,
- koncesijsko politiko,
- določanja višine vložkov in dobitkov,
- višino davčne obremenitve,
- vlogo promocije.

Glede internetnega igralništva GREF zahteva, da so operaterji e-igralništva podvrženi enakemu nadzoru kot tradicionalni operaterji in da morajo delovati samo na tistem območju, kjer imajo veljavno licenco, tako je mogoče njihovo delovanje nadzorovati. Zagotoviti je potrebno pošteno delovanje internetne igralnice in jasno postaviti pravila, da se med poslovanjem ne izvajajo nelegalne aktivnosti, da se prepreči igranje mladoletnim in zagotovi varen prenos podatkov, denarja in zasebnost igralcev (Interno gradivo podjetja HIT d.d., 2003).

1.5. PREDSTAVITEV ZAKONSKIH PREDPISOV

Igralništvo v Sloveniji ureja Zakon o igrah na srečo. Igre, ki se igrajo v igralnicah sodijo med posebne igre na srečo. To so (Zakon o igrah na srečo, 2003):

- igre, ki jih igralci igrajo drug proti drugemu (chemin de fer, poker),
- igre s kroglico (francoska ruleta, ameriška ruleta, bouille),
- igre z igralnimi kartami, ki se igrajo proti igralnici (black jack, punto banco, mini punto, caribbean poker, 30/40, red dog),
- igre s kockami (craps, tai sai),
- igre na igralnih panojih (bingo, keno, big wheel, toto),
- igre na igralni avtomatih,
- stave.

Na območju Republike Slovenije Vlada Republike Slovenije lahko podeli največ 15 koncesij za prirejanje posebnih iger na srečo, ki se igrajo v igralnicah, in 45 koncesij za prirejanje posebnih iger na srečo v igralnih salonih, kamor sodi tudi Igralni salon Casino Larix. Ena pomembnejših razlik med igralnico in igralnim salonom je, da sme biti v igralnem salonu le od 50 do 200 igralnih avtomatov in se ne sme izvajati tako imenovanih živih iger. Vsak

igralni avtomat mora biti naravnan tako, da igralcu vrne v povprečju vsaj 90 % vloženega denarja. Koncesionar mora za pridobljeno koncesijo plačevati koncesijo. Osnova za obračun koncesijske dajatve je vrednost prejetih vplačil za udeležbo pri posamezni vrsti iger, zmanjšana za izplačane dobitke za posamezno vrsto iger. Koncesija se razdeli med proračun Republike Slovenije (47,8 %), lokalno skupnost (47,8 %), invalidske in humanitarne organizacije (2,2 %) ter športne organizacije (2,2 %). Igralni saloni prispevajo že okoli 30 odstotkov vseh igralniških dajatev. Poleg koncesijske dajatve morajo prireditelji posebnih iger na srečo plačevati tudi davek od iger na srečo (Zakon o igrah na srečo, 2003). V tabeli 3 vidimo, koliko znaša koncesijska dajatev v Sloveniji.

Tabela 3: Višina koncesijske dajatve v Sloveniji (v SIT)

Mesečna osnova		Znesek		Mesečna koncesijska dajatev	
nad	do			%	nad
-	25.000.000	-		5	-
25.000.000	55.000.000	1.250.000	+	10	25.000.000
55.000.000	100.000.000	4.250.000	+	15	55.000.000
100.000.000	150.000.000	11.000.000	+	20	100.000.000
150.000.000	200.000.000	21.000.000	+	25	150.000.000
200.000.000	300.000.000	33.500.000	+	30	200.000.000
300.000.000	-	63.500.000	+	35	300.000.000

Vir: Zakon o igrah na srečo, 2003.

Zakon o davku od iger na srečo pravi, da se davek od posebnih iger na srečo plačuje v igralnicah in od posebnih iger na srečo na igralnih avtomatih zunaj igralnic v obdobju od 1. 1. 2002 do 31. 12. 2002 po stopnji 16,5 %, v obdobju od 1. 1. 2003 do 31. 12. 2003 po stopnji 17 % in v obdobju od 1. 1. 2004 do 31. 12. 2004 po stopnji 17,5 %.

Ob dodelitvi koncesije za prirejanje iger na srečo in njenem podaljšanju se upošteva zlasti naslednje (Zakon o igrah na srečo, 2003):

- zasičenost ponudbe iger na srečo v državi in v lokalni skupnosti,
- zagotavljanje harmoničnega, optimalnega in trajnostnega razvoja dejavnosti,
- vpliv na socialno, kulturno in naravno okolje in posameznika,
- obseg prirejanja iger na srečo z vidika dopolnjevanja turistične ponudbe,
- izkušnje in reference,
- lastniško strukturo in vodstveni kader pravne osebe,
- vpliv izdaje soglasja na poslovanje pravne osebe,
- izpolnjevanje davčnih, koncesijskih in drugih javno-finančnih obveznosti.

Za nadzor nad poslovanjem igralnic in igralnih salonov mora biti vzpostavljen nadzorni informacijski sistem (NIS), ki spremlja in beleži dogajanje na vseh igralnih avtomatih. Poleg tega mora koncesionar voditi poslovne knjige, sestavljati letna poročila in računovodske izkaze ter jih predložiti revizijski gospodarski družbi. Nadzor izvaja Urad za nadzor prirejanja iger na srečo. Naloge tega urada so analiziranje podatkov za sklenitev koncesijskih pogodb, nadziranje izvajanja zakona in ostalih predpisov, nadziranje opravljanja dejavnosti, izdajanje

odločb, dajanje predlogov za uvedbo postopkov pred pristojnimi organi ter zbiranje in analiziranje podatkov, ki so jih dolžni posredovati koncesionarji (Zakon o igrah na srečo, 2003). V Sloveniji obstaja še ena institucija, povezana z igralništvom, ki se imenuje SIQ. To je nekakšna podaljšana roka Urada za nadzor prirejanja iger na srečo, njena naloga je certificiranje igralnih avtomatov za slovenski trg in pečatenje igralnih avtomatov, tako da posamezne igralnice brez njihove vednosti ne morejo spreminjati nastavitve v igralnih avtomatih.

2. PREDSTAVITEV PODJETJA

Igralni salon Casino Larix je poslovna enota podjetja Oniks d.d., ki ima svoje korenine v poznih petdesetih letih 20. stoletja. Takrat je bilo podjetje še pod okriljem Uprave za ceste iz Kranja. Kmalu za tem se je osamosvojilo in preimenovalo v Komunalno podjetje Jesenice. Še en pomemben dogodek za podjetje Oniks d.d. se je zgodil leta 1967, ko so zgradili novo proizvodno halo in začeli proizvajati armaturne mreže, ki so eden pomembnejših elementov v gradbeništvu. Armaturne mreže še danes predstavljajo največji del prihodkov podjetja.

Z imenom Oniks se prvič srečamo že kmalu po osamosvojitvi Slovenije, ko se je bilo podjetje prisiljeno reorganizirati in je iz podjetja Kovinar Jesenice nastalo podjetje Oniks Jesenice, organizirano kot holding s tremi podjetji: Kovinar d.o.o., Komunala d.o.o., Kres d.o.o.

Leta 1994 se je podjetje lastnilo in sta iz podjetja izpadli Komunala d.o.o. in Kres d.o.o., ki sta postali javni podjetji. Hkrati je bilo ustanovljeno podjetje Kovinar Gradnje, ki se ukvarja z gradbenim inženiringom. Leta 2001 je bilo ustanovljeno še podjetje Armirač Kovinar d.o.o., ki ima sedež na Hrvaškem in ima nalogo tržiti armaturne mreže v naši sosednji državi Hrvaški (Kovinar d.o.o., 2004).

Štiri leta pred tem, torej leta 1997, se je podjetje odločilo za večjo diverzifikacijo svoje dejavnosti, in sicer za vlaganje v turizem. Rezultat tega je bilo 31. 12. 1996 odprtje Igralnega salona Casino Larix, ki je takrat zaposloval 18 ljudi. Ta številka se je do leta 2004 več kot podvojila in v tem letu je bilo v igralnem salonu zaposlenih 41 ljudi. Podatek, ki je z vidika igralnega salona mogoče najpomembnejši, je, da se je od leta 1998 do leta 2003 število obiskov gostov povečalo od 40.448 v letu 1998 na 87.443 v letu 2003. Od tega je domačih gostov približno četrtina, ostalo predstavljajo tuji gosti, največ Italijani in Avstrijci.

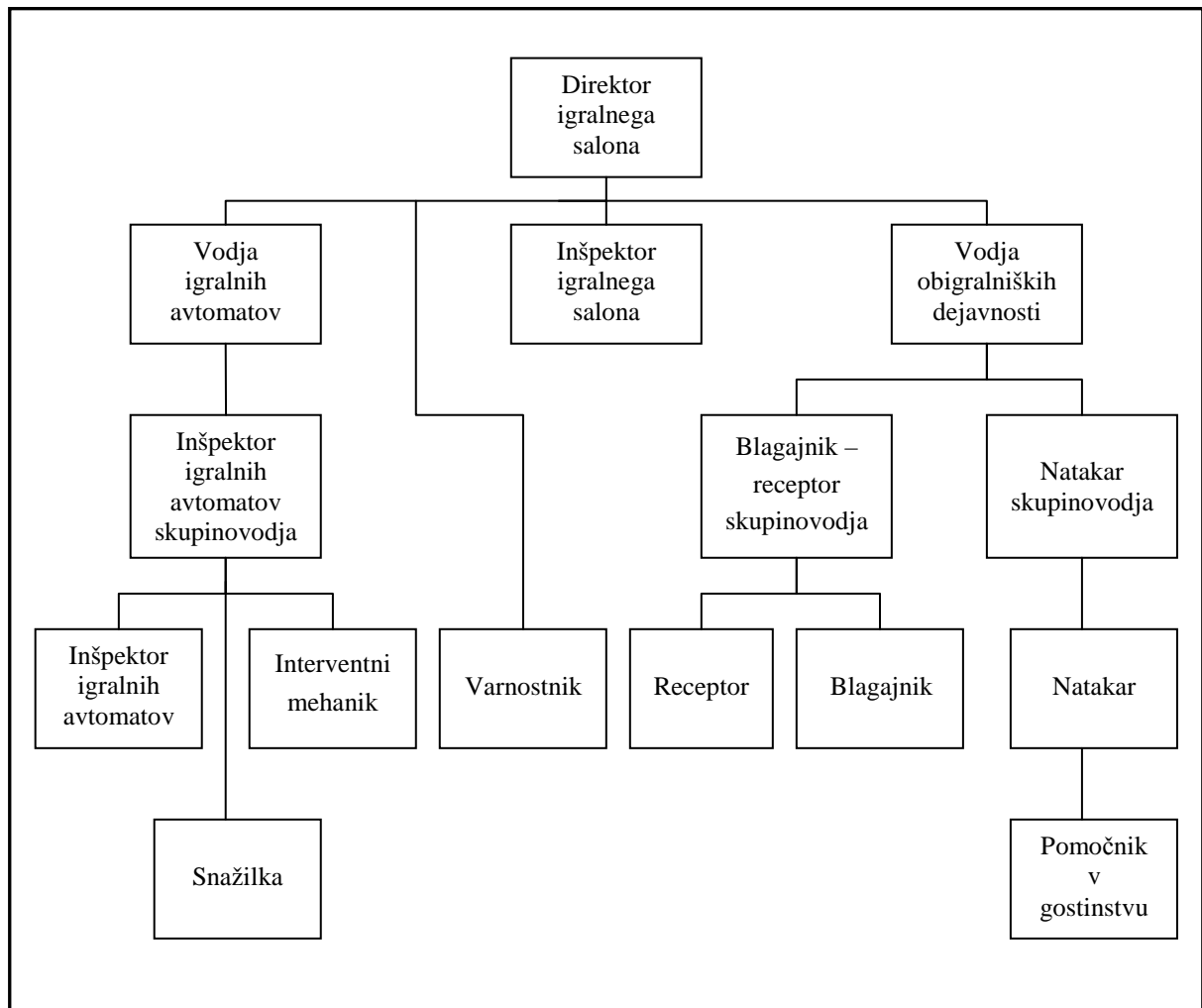
Igralni salon Casino Larix je imel po zakonodaji iz leta 1997 status gostinskega lokala z dodatno ponudbo igralnih avtomatov in imel v svoji ponudbi 55 igralnih avtomatov oziroma 72 igralnih mest. Razlika med igralnim avtomatom in igralnim mestom je v tem, da ima lahko ena avtomatska ruleta (igralni avtomat) tudi več igralnih mest. Pomemben datum z vidika igralnega salona je 14. 6. 2002, ko so pridobili koncesijo za prirejanje posebnih iger na srečo in njihov status se je iz gostinskega lokala z dodatno ponudbo spremenil v igralni salon. Po tej

koncesiji so pričeli poslovati 1. 9. 2002 in takrat tudi spremenili igralno valuto iz SIT v EVRO. V tem letu je bila izvedena tudi večja širitev, svojo ponudbo so povečali na 112 igralnih mest. Druga večja širitev je bila izvedena aprila 2004, ko so delno adaptirali igralni salon in namestili še več igralnih avtomatov, tako da je sedaj v igralnem salonu na voljo 152 igralnih mest.

Za razumevanje organizacije Igralnega salona Casino Larix je najbolje shematsko prikazati organizacijo igralnega salona, kjer je nazorno prikazano, kam posamezno mesto z vidika celotne organizacije sodi (glej sliko 2).

Slika 2: Organizacijska shema igralnega salona

Vir: Pravilnik o organizaciji in internem nadzoru v igralnem salonu, 2003, str. 1.

Celotna struktura zaposlenih se deli na dva dela, in sicer na osebe, ki izvajajo nadzor, in na izvajalce del. Med osebe, ki opravljajo nadzor, sodijo: direktor igralnega salona, vodja igralnih avtomatov, inšpektor igralnega salona in vodja obigralniških dejavnosti. Osebe, ki opravljajo nadzor, lahko opravljajo vsa dela in naloge in imajo vsa pooblastila izvajalcev del, vendar takrat ne morejo več opravljati funkcije nadzora.

3. ANALIZA POSLOVNEGA USPEHA

Ugotavljanje oziroma analiziranje poslovnega uspeha podjetja omogoča spremljanje in ocenjevanje uspeha, ki ga podjetje dosega, hkrati si lahko s to analizo pomagamo pri ugotavljanju razlik med zadanim in uresničenim poslovanjem.

Pri analizi poslovnega uspeha je na nekaterih področjih potrebna določena previdnost. Eno od teh področij je obdobje, za katerega ugotavljamo poslovni uspeh. Gre namreč za razliko med računovodsko ugotovljenim uspehom poslovanja in ekonomskim uspehom poslovanja. Računovodsko ugotovljen uspeh poslovanja je običajno izražen za krajše obdobje kot ekonomski. Vemo, da so lahko rezultati v kratkem obdobju popolnoma različni od tistih v dolgem. Običajno se v podjetjih poslovni uspeh ugotavlja za obdobje enega koledarskega leta in takšno obdobje bom tudi sam uporabil pri svojih analizah.

Analizo poslovnega uspeha lahko opravimo na primer na podlagi dobička, čistega dobička, kosmatega dobička, v svojem diplomskem delu bom uporabil celotni dobiček. Igralni salon Casino Larix ima namreč status profitnega centra, zato se davek na dobiček ne obračunava, tako da ni mogoče določiti čistega dobička.

V poglavju 3.1. podrobneje analiziram prihodke Igralnega salona Casino Larix.

3.1. ANALIZA PRIHODKOV

Prihodki so praviloma prodajna vrednost v obdobju prodanih proizvodov ali storitev. Po Slovenskih računovodskih standardih so prihodki povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanj sredstev ali zmanjšanja dolgov. Prihodki se v osnovi delijo na redne (prihodki od poslovanja, prihodki od financiranja) in izredne (Slovenski računovodski standard 18, 2004).

Po definiciji SRS prihodke od poslovanja predstavljajo prodajne vrednosti prodanih proizvodov oziroma trgovskega blaga in materiala ter opravljenih storitev v obračunskem obdobju. Finančni prihodki so rezultat dolgoročnih in kratkoročnih finančnih naložb ter terjatev. Izredni prihodki so rezultat neobičajnih postavk, ki v poslovnem letu povečujejo izid rednega poslovanja (Slovenski računovodski standard 18, 2004).

Poslovne prihodke igralnega salona predstavlja realizacija igralnih avtomatov (razlika med vrednostjo prodanih žetonov, povečana za vstavljene bankovce in vrednostjo odkupljenih igralnih žetonov skupaj z ročnimi izplačili, polnitvami, reklamacijskimi žetoni in reklamnimi žetoni na vseh igralnih avtomatih), prihodki od prodaje v gostinstvu in prihodki od prodaje žetonov za video igre (do leta 2002).

V tabeli 4 podajam obseg in strukturo prihodkov Igralnega salona Casino Larix ter panoge.

Tabela 4: Obseg (v 1000 SIT) in struktura (v %) prihodkov Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003 ter primerjava s panogo

Prihodki	Casino Larix						Indeks		Panoga		Indeks
	2001	%	2002	%	2003	%	I 02/01	I 03/02	2003	%	I 03/02
Poslovni prihodki	521.013	99,8	762.045	99,4	1.427.875	99,4	146,3	187,4	47.034.651	98,3	99,5
Prihodki od fin.	280	0,1	4.363	0,6	8.752	0,6	1.558,2	200,6	794.518	1,7	146,9
Izredni prihodki	524	0,1	22	0	68	0	4,2	309,1	34.232	0	15,7
Skupaj	521.817	100	766.430	100	1.436.695	100	146,9	187,5	47.863.401	100	99,7

Vir: Izkaz poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003; Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leti 2002 in 2003.

Poslovni prihodki predstavljajo večino vseh prihodkov igralnega salona, saj je njihov delež med celotnimi prihodki v vseh proučevanih letih presegal 99 %. Opazen je občuten porast poslovnih prihodkov v letih 2002 in 2003. Leta 2002 so se glede na prejšnje leto povečali za 46,3 %, leta 2003 pa kar za 87,4 % glede na leto 2002. Največji razlog tolikšnega povečanja poslovnih prihodkov je, da so septembra 2002 zvečali število igralnih mest iz 72 na 112. Prihodki od prodaje v gostinstvu so se prav tako povečevali, zmanjšal pa se je njihov delež med celotnimi poslovnimi prihodki na račun tako velikega povečanja prihodkov od igralnih avtomatov (glej tabelo 5 na str. 16). V letu 2003 so zaradi rekonstrukcije igralnega salona in premestitve lokacije recepcije ukinili ponudbo video iger za mlajše igralce, tako da v igralni salon lahko vstopajo le še polnoletne osebe. Izkazalo se je tudi, da prihodki od video iger iz leta v leto upadajo.

Prihodki od financiranja in izredni prihodki predstavljajo le majhen del vseh poslovnih prihodkov, skupaj znašajo manj kot 1 % te postavke. Prihodke od financiranja predstavljajo pozitivne tečajne razlike pri nakupu igralnih žetonov s SIT, izredni prihodki pa nastanejo, ko se v igralnih avtomatih najdejo žetoni, lastnika le-teh pa se ne da identificirati. Pri prihodkih od financiranja je glede na prejšnje leto opazen njihov velik porast v letu 2002. Razlog za to je, da so do leta 2001 v igralnem salonu poslovali v SIT, nato je igralna valuta postal EVRO in s tem so pridobili kar precej prihodka na račun pozitivnih tečajnih razlik.

Tudi za panogo velja, da so veliko večino celotnih prihodkov predstavljali poslovni prihodki (98,3 %). Prihodkov od financiranja je približno 1,7 %, medtem ko so izredni prihodki predstavljali manj kot desetino odstotka celotnih prihodkov. V panogi je prisoten tudi malenkosten padec celotnih prihodkov leta 2003 glede na leto 2002.

Tabela 5 prikazuje obseg in strukturo prihodkov po posameznih stroškovnih mestih.

Tabela 5: Obseg (v 1000 SIT) in struktura (v %) prihodkov po posameznih stroškovnih mestih v letih 2001, 2002, 2003

Stroškovno mesto	2001	%	2002	%	2003	%	I 02/01	I 03/02
Igralni avtomati	495.909	95,2	734.346	96,4	1.392.175	97,5	148,1	189,6
Video igre	2.172	0,4	1.101	0,1	-	-	50,7	-
Gostinstvo	22.932	4,4	26.597	3,5	35.700	2,5	116,0	134,2
Skupaj	521.013	100	762.044	100	1.427.875	100	146,3	187,4

Vir: Poslovna poročila Igralnega salona Casino Larix za leta 2001, 2002, 2003.

V tabeli 6 je razviden mesečni prihodek na igralni avtomat oziroma igralno mesto v igralnem salonu.

Tabela 6: Prihodki na igralni avtomat oziroma igralno mesto v letih od 2000 do 2003 (v 1000 SIT)

Leto	Prihodki igralnih avtomatov (I)	Število igralnih mest (II)	Mesečni prihodek na igralno mesto (III = (I / II)/12)
2000	486.581	72	563
2001	495.909	72	574
2002	734.346	72/112 *	850/546
2003	1.392.175	112	1035

*Število igralnih avtomatov se je spremenilo sredi leta 2002

Vir: Poslovna poročila Igralnega salona Casino Larix za leta 2000, 2001, 2002, 2003.

V tabeli 6 opazimo podatek, ki je pomemben za vodstvo igralnega salona. Prihodek na igralni avtomat se je namreč z leti povečeval, razlog za to je nekoliko večji obisk igralnega salona in večja poraba gostov ob obisku igralnega salona. Za leto 2002 moramo upoštevati, da se je število igralnih avtomatov sredi tega leta spremenilo, zato je potreben dvojni izračunan mesečnega prihodka na igralni avtomat.

V naslednjem poglavju podrobneje predstavljam odhodke igralnega salona.

3.2. ANALIZA ODHODKOV

Odhodki so nasprotje prihodkom in skupaj oblikujejo poslovni izid v določenem obračunskem obdobju. Odhodki so povezani s prodanimi količinami, s katerimi so pridobljeni prihodki, zajemajo tudi nekatere druge postavke zunaj stroškov in nabavnih vrednosti, ki prav tako zmanjšujejo poslovni izid (Hočevar, Igličar, Zaman, 2000, str. 97).

Tako kot prihodki se tudi odhodki delijo na redne (odhodki od poslovanja, odhodki od financiranja) in izredne. Odhodki od poslovanja so stroški, ki so povezani s prodanimi proizvodi, storitvami in nabavno vrednostjo trgovskega blaga in materiala. Vključujejo

materialne stroške, stroške dela, amortizacijo in nabavno vrednost prodanega trgovskega blaga. Med odhodke od financiranja sodijo obresti, ki jih moramo plačati zaradi prejetih posojil in kreditov, odpisi kratkoročnih in dolgoročnih finančnih naložb, negativne tečajne razlike in še nekatere druge postavke (na primer pokritje revalorizacijskega primanjkljaja). Izredni odhodki obsegajo neobičajne postavke in postavke iz preteklih obdobj, ki jih ni mogoče obravnavati kot stroške danega obdobja, vplivajo pa na poslovni izid.

V tabeli 7 je prikazana analiza odhodkov Igralnega salona Casino Larix ter primerjava s panogo.

Tabela 7: Obseg (v 1000 SIT) in struktura (v %) odhodkov Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003 ter primerjava s panogo

Odhodki	Casino Larix						Indeks		Panoga		Indeks
	2001	%	2002	%	2003	%	I 02/01	I 03/02	2003	%	I 03/02
Poslovni odhodki	413.709	99,9	509.059	98,1	913.527	99,4	123,0	179,5	43.455.118	96,2	96,8
Odhodki od fin.	162	0,1	9.746	1,9	7.259	0,6	6.016,0	74,5	1.448.172	3,2	98,6
Izredni odhodki	11	0	9	0	-	0	81,8	-	280.436	0,6	28,8
Skupaj	413.882	100	518.814	100	920.786	100	125,4	177,5	45.183.726	100	95,5

Vir: Izkaz poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003 ter Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leti 2002 in 2003.

Tudi pri odhodkih največji del le-teh predstavljajo poslovni odhodki. Poslovne odhodke predstavljajo amortizacija, stroški interne realizacije (kar mora igralni salon plačati podjetju Oniks za razne opravljene storitve), materialni stroški, stroški storitev in dela ter drugi stroški. Poslovni odhodki so se leta 2002 v primerjavi z letom 2001 povečali za 23 % in leta 2003 za 79,5 % glede na leto 2002. Na takšno povečanje je vplivala širitev igralnega salona in s tem povečanje amortizacije, materialnih stroškov, stroškov storitev in dela (večje število zaposlenih) ter drugih stroškov. Vidno je, da je leta 2002 prišlo do velikega povečanja odhodkov od financiranja. V tem letu so namreč nabavili veliko število igralnih avtomatov v tujini, ki so jih plačali z EVRI in zaradi negativne tečajne razlike je prišlo do tolikšnih odhodkov od financiranja.

Za celotno panogo velja, da so največji delež celotnih odhodkov predstavljali poslovni odhodki (96,2 %). Sledijo jim odhodki od financiranja s 3,2 % in izredni odhodki z manj kot odstotkom celotnih odhodkov. Tudi odhodki celotne panoge so tako kot prihodki panoge leta 2003 v primerjavi s prejšnjim letom nekoliko padli (celotni prihodki za 4,5 %).

Iz tabele 8 razberemo, kako so se povečevali posamezni poslovni odhodki v letih 2001, 2002 in 2003. Leta 2002 so se glede na leto 2001 najbolj povečali materialni stroški, in sicer kar za 118,9 %. Predstavljajo jih električna energija, nadomestni deli in material za vzdrževanje igralnih avtomatov, največji strošek pa je predstavljala nova programska oprema, ki jo je bilo

potrebno zamenjati zaradi postopka in uskladitve s certificiranjem. Za 32,9 % v letu 2002, glede na prejšnje leto, so se povečali drugi stroški, to so davki od prirejanja iger na srečo in koncesijska dajatev ter dajatve za nagrade žrebanj (avto, denarne nagrade). Tudi v letu 2003 so se glede na prejšnje leto v veliki meri povečali materialni (za 86,7 %) in drugi stroški (kar za 122,4 %), poleg teh dveh so se za 91,5 % povečali tudi stroški storitev. Ti so se v tolikšni meri povečali zaradi storitev za sprotno vzdrževanje (na primer vzdrževanje klima naprav, vzdrževanje računalnikov in ostale opreme, pogodbeno vzdrževanje za »on line« sistem in video nadzorni sistem), bančnih storitev, plačilnega prometa (največji del teh stroškov predstavlja provizija od storitev s plačilnimi karticami), intelektualnih storitev (na primer certificiranje igralnih naprav oziroma storitve institucije SIQ), oglaševanja, brezplačne pijače in stroškov študentskega servisa.

Tabela 8: Obseg (v 1000 SIT) in struktura (v %) poslovnih odhodkov Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003

Poslovni odhodki	2001	%	2002	%	2003	%	I 02/01	I 03/02
Amortizacija	61.104	14,8	73.377	14,4	95.335	10,5	120,1	129,9
Interna realizacija	16.347	4,0	16.728	3,3	17.400	1,9	102,3	104,0
Materialni stroški	14.852	3,6	32.516	6,4	60.699	6,6	218,9	186,7
Stroški storitev	77.133	18,6	73.578	14,5	140.907	15,4	95,4	191,5
Stroški dela	77.824	18,8	91.704	18,0	107.305	11,8	117,8	117,0
Drugi stroški	166.449	40,2	221.156	43,4	491.881	53,8	132,9	222,4
Skupaj	413.709	100	509.059	100	913.527	100	123,0	179,5

Vir: Izkaz poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003.

Poglavje 3.3. prikazuje analizo poslovnega izida.

3.3. ANALIZA POSLOVNEGA IZIDA

Uspešnost poslovanja se odraža v poslovnem izidu (uspehu). Slovenski računovodski standardi zajemajo temeljne in druge vrste poslovnega izida podjetja. Temeljne vrste poslovnega izida so dobiček, čisti dobiček, izguba. Pomembne so za zunanje in notranje uporabnike. Druge vrste poslovnega izida so prispevek za kritje, kosmati poslovni izid iz celotnega poslovanja, celotni poslovni izid skupaj s finančnimi odhodki, celotni poslovni izid skupaj z deleži zaposlencev v njem in dohodek. Pomembne so za notranje uporabnike, zato se podrobneje opredeljujejo v samem podjetju (Slovenski računovodski standard 19, 2004).

Poslovni izid je običajno prikazan najmanj iz treh virov: iz poslovne dejavnosti, finančne dejavnosti in izrednih poslovnih dogodkov. Z analizo želimo ugotoviti glavni izvor poslovne uspešnosti. V običajnem, zdravem podjetju je največ dobička v osnovni in finančni dejavnosti, manj v izrednih poslovnih dogajanjih (Koletnik, 1997, str. 176).

Igralni salon Casino Larix ima status profitnega centra, zato se davek na dobiček ne obračunava in ni mogoče določiti čistega dobička. Pri analizi poslovnega izida sem zato upošteval celotni dobiček.

Analizo poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix sem opravil s pomočjo tabele 9.

Tabela 9: Izračun dobička Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003 ter primerjava s panogo (v 1000 SIT)

Postavka	Casino Larix						Indeks		Panoga	Indeks
	2001	%	2002	%	2003	%	I 02/01	I 03/02	2003	I 03/02
Poslovni prihodki	521.013	99,8	762.045	-	1.427.875	99,4	146,3	187,4	47.034.651	99,5
Poslovni odhodki	413.709	99,9	509.059	-	913.527	99,4	123,0	179,5	43.455.118	96,8
Dobiček iz poslovanja	107.304	99,4	252.986	-	514.348	99,7	235,8	203,3	3.579.533	150,2
Prihodki od financiranja	280	0,1	4.363	-	8.752	0,6	1.558,2	200,6	794.518	146,9
Odhodki od financiranja	162	0,1	9.746	-	7.259	0,6	6.016,0	74,5	1.448.172	98,6
Dob. oz. izg. iz fin.	118	0,1	- 5.383	-	1.493	0,3	4.561,9	27,7	- 653.654	70,4
Izredni prihodki	524	0,1	22	-	68	0	4,2	309,1	34.232	15,7
Izredni odhodki	11	0	9	-	-	0	81,8	-	280.436	28,8
Dob. oz. izg. iz izr. dog.	513	0,5	13	-	68	0	2,5	523,1	- 246.204	32,6
Celotni dobiček	107.935	100	247.616	-	515.909	100	229,4	208,4	2.679.675	382,9
Čisti dobiček	-	-	-	-	-	-	-	-	1.850.184	325,6

Vir: Izkaz poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003; Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leti 2002 in 2003.

Celotni dobiček Igralnega salona Casino Larix se je povečal v letu 2002 in letu 2003. Tako se je celotni dobiček leta 2002 glede na leto 2001 povečal za 129,4 %, leta 2003 pa za 108,4 % glede na leto 2002. Največ je k temu prispeval dobiček iz poslovanja. Dobiček oziroma izguba iz financiranja in dobiček oziroma izguba iz izrednih dogodkov so bili v vseh letih relativno nizki.

Rezultati prikazujejo, da je bila odločitev o širitvi igralnega salona oziroma nakup dodatnih avtomatov izredno uspešna. Prav dobri rezultati so bili tudi glavni razlog in spodbuda za ponovno širitev igralnega salona v aprilu 2004, s katerim so ponudbo igralnih mest zvišali za dodatnih 40 igralnih mest in dosegli današnjo številko 152.

Iz rezultatov poslovanja panoge ugotovimo, ugotovimo da so leta 2003 prav tako dosegli pozitiven poslovni izid. Celotni dobiček je znašal 2.679.675.000 SIT, čisti dobiček pa 69 % te vrednosti. Rezultati so boljši kot leta 2002, saj se je dobiček iz poslovanja povečal za več kot 50 %. Izguba iz financiranja se je zmanjšala za 30 % glede na leto 2002, za 67,4 % se je zmanjšala tudi izguba iz izrednih dogodkov glede na prejšnje leto. Zanimivo pri panogi v letu 2003 je, da v bistvu niso imeli večjih poslovnih prihodkov kot leta 2002, a so kljub temu uspeli doseči večji dobiček iz poslovanja, in sicer na račun nižjih poslovnih odhodov. V

Igralnem salonu Casino Larix so bili leta 2003 uspešnejši, saj so dosegli za 135,8 % večji dobiček iz poslovanja glede na leto 2002, prav tako so imeli tudi dobiček iz financiranja in iz izrednih dogodkov.

Za popolnejšo sliko o uspešnosti poslovanja je, kljub tem dobrim rezultatom, potrebno narediti še dodatne analize, ki so prikazane v nadaljevanju.

Analizo poslovanja Igralnega salona Casino Larix nadaljujem z naslednjim poglavjem, kjer analiziram sredstva podjetja.

4. ANALIZA SREDSTEV PODJETJA

Vsaka gospodarska združba ima v reprodukcijskem procesu angažirana sredstva in delavce. Pomembno je, koliko sredstev in ljudi angažirati, da bo poslovni proces nemoteno potekal in bo hkrati ekonomsko učinkovit. Za doseg ekonomske učinkovitosti je potrebno z najmanjšimi sredstvi doseči določen rezultat poslovanja ali z določenimi sredstvi največji možni rezultat poslovanja. Za doseg tega cilja imamo na voljo več poti, na kar kažejo tudi tako različni poslovni rezultati v združbah (Perčič, 1995, str. 77).

Sredstva podjetja v osnovi delimo na poslovna in neposlovna, največkrat ima podjetje le poslovna sredstva. Poslovna sredstva se naprej delijo na osnovna ali stalna in na gibljiva. Kriterij za tovrstno delitev predstavlja, kolikokrat se sredstva v danem obdobju obrnejo oziroma drugače povedano, ročnost vezave sredstev. V kolikor se sredstva v svojo prvotno obliko vrnejo v krajšem obdobju od enega leta, so gibljiva, v kolikor je to obdobje daljše, so to stalna sredstva.

Sredstva Igralnega salona Casino Larix sem analiziral s pomočjo tabele 10.

Tabela 10: Obseg (v 1000 SIT) in struktura (v %) poslovnih sredstev Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12. v letih 2001, 2002, 2003

Postavka	Casino Larix						Indeks		Panoga		Indeks
	2001	%	2002	%	2003	%	I 02/01	I 03/02	2003	%	I 03/02
Stalna sredstva	56.864	76,2	483.466	39,6	435.844	84,6	850,2	90,1	40.711.647	79,9	99,8
Gibljiva sredstva	17.729	23,8	737.149	60,4	79.280	15,4	4.157,9	10,8	10.239.664	20,1	115,7
Skupaj	74.593	100	1.220.615	100	515.124	100	1.636,4	42,2	50.951.311	100	102,6

Vir: Bilance stanja Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12. v letih 2001, 2002, 2003; Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leti 2002 in 2003.

V tabeli 10 nam pade v oči izjemno povečanje poslovnih sredstev Igralnega salona Casino Larix v letu 2002 glede na leto 2001. Ta sredstva so narasla z 74.593.000 SIT na

1.220.615.000 SIT. Razlog za ta skoraj neverjeten podatek je nakup poslovnih prostorov, dodatnih igralnih avtomatov in predelava prostorov (pred tem so imeli prostor in igralne avtomate v najemu). Leta 2003 se je zmanjšala vrednost poslovnih sredstev glede na prejšnje leto za 57,8 %. K temu je največ prispelo občutno zmanjšanje gibljivih sredstev, saj so zmanjšala kar za 89,2 %, medtem ko so se stalna sredstva zmanjšala le za 9,9 %. Prisotno je tudi nihanje deleža stalnih in gibljivih sredstev med celotnimi poslovnimi sredstvi. Tako je bilo leta 2001 med celotnimi sredstvi 76,2 % stalnih sredstev, leta 2002 se je ta odstotek zmanjšal na 39,6 %, leta 2003 pa ponovno povečal na 84,6 %.

V nadaljevanju, ko bom analiziral stalna in gibljiva sredstva, bom podrobneje pojasnil vzroke tolikšnih nihanj sredstev Igralnega salona Casino Larix. V panogi je bilo leta 2003 podobno razmerje med stalnimi in gibljivimi sredstvi kot v Igralnem salonu Casino Larix. Stalnih sredstev je bilo za 79,9 % (za 0,2 % manj kot leta 2002), gibljivih pa za 20,1 % (za 15,7 % več kot leta 2002). Naj še omenim, da so v panogo vključena tudi podjetja, ki se poleg samega igralništva ukvarjajo tudi z drugimi dejavnostmi, zato so ponekod tolikšne razlike med posameznimi postavkami iz bilanc, če primerjamo panogo in Igralni salon Casino Larix.

Analizo sredstev nadaljujem s podrobnejšo predstavitevijo stalnih sredstev.

4.1. STALNA SREDSTVA

Stalna sredstva so dolgoročno vezan del premoženja podjetja, ki nespremenjen ostaja daljšo dobo, preko amortizacije del svoje vrednosti prenaša na proizvode in storitve. Zaradi tega, ker so stalna sredstva dolgoročna in zaradi svoje vloge v reprodukcijskem procesu nasploh, so bistvenega pomena za uspešno delovanje podjetja (Pučko, Rozman, 1993, str. 58). Določajo namreč, kolikšna je zmogljivost podjetja, v veliki meri vplivajo na stroške podjetja in raven produktivnosti dela. Stalna sredstva se delijo na (Turk, Melavc, 1997, str. 403):

- opredmetena osnovna sredstva,
- neopredmetena dolgoročna sredstva,
- dolgoročne finančne naložbe,
- popravek kapitala.

Po Slovenskih računovodskih standardih so opredmetena osnovna sredstva v lasti ali finančnem najemu, uporabljajo se za ustvarjanje proizvodov ali opravljanje storitev ter se po pričakovanju uporabljajo dlje kot eno obračunsko obdobje. Neopredmetena dolgoročna sredstva so naložbe v pridobivanje materialnih pravic ali dolgoročno vračunljivi stroški in izdatki, ki se pojavljajo v zvezi s poslovanjem podjetja. Obsegajo dolgoročno razmejene stroške razvijanja, naložbe v koncesije, patente, licence, blagovne znamke in naložbe v dobro ime. Dolgoročne finančne naložbe so naložbe v kapital drugih podjetij za obdobje, daljše od enega leta, njihov namen je z njihovimi donosi podjetju dolgoročno povečati finančne prihodke. Poleg omenjenih naložb vsebujejo še dana posojila, pologe in varščine ter naložbe v odkupljene lastne delnice (Hočevar, Igličar, Zaman, 2000, str. 44-48).

4.1.1. OBSEG IN STRUKTURA STALNIH SREDSTEV

Tabele 11 prikazuje stalna sredstva Igralnega salona Casino Larix in panoge.

Tabela 11: Obseg (v 1000 SIT) in struktura (v %) stalnih sredstev Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12. v letih 2001, 2002, 2003 ter primerjava s panogo

Postavka	Casino Larix						Indeks		Panoga		Indeks
	2001	%	2002	%	2003	%	I 02/01	I 03/02	2003	%	I 03/02
1. Neopred. dolg. sred.	0	0	5.208	1,1	6.389	1,5	-	122,7	1.386.917	3,4	137,0
2. Opredmet. osn. sred.	56.864	100	478.258	98,9	428.529	98,3	841,1	89,6	32.503.876	79,8	98,9
-nepremični.	0	0	245.561	50,8	245.054	56,2	-	99,8	25.054.971	61,5	95,1
- op.in dr. opr.osn.sr. *	56.864	100	232.697	48,1	183.475	42,1	409,2	78,8	7.448.905	18,3	113,9
3. Osnovna sred. (1+2)	56.864	100	483.466	100	434.918	99,8	850,2	90,0	33.890.793	83,2	99,9
4. Dolg.fin. naložbe	0	0	0	0	926	0,2	-	-	6.820.854	16,8	98,8
5. Popravek kapitala	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
STALNA SREDSTVA (3+4+5)	56.864	100	483.466	100	435.844	100,0	850,2	90,1	40.711.647	100	99,8

*Oprema in druga opredmetena osnovna sredstva

Vir: Bilance stanja Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12. v letih 2001, 2002, 2003 ter Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leti 2002 in 2003.

Na prvi pogled je vidno, da je precej postavk v tabeli 11 praznih. To velja zlasti za leto 2001, ko so imeli vsega skupaj nekaj nad 56 milijonov SIT stalnih sredstev. Stalna sredstva so predstavljala le oprema in druga opredmetena osnovna sredstva. Kot že rečeno, je Igralni salon Casino Larix do leta 2002 opravljal svojo dejavnost v najetih prostorih, v najemu so imeli tudi igralne avtomate - to je glavni razlog praznih postavk v tabeli. Pravo analizo stalnih sredstev lahko opravim le za leti 2002 in 2003. Leta 2002, ko je Igralni salon Casino Larix od najemodajalca kupil poslovne prostore in igralne avtomate, so se skladno s temu povečala tudi stalna sredstva. Tako so bila ta sredstva leta 2002 kar 8,502 krat večja kot leto poprej. Leta 2003 je prišlo do manjšega padca stalnih sredstev, saj so se le-ta glede na leto prej, zmanjšala za 9,9 %. Neopredmetenih dolgoročnih sredstev leta 2001 ni bilo, leta 2002 in 2003 so znašala 1,1 % oziroma 1,5 % celotnih stalnih sredstev, sicer pa vsa neopredmetena dolgoročna sredstva v podjetju predstavljajo dolgoročno odloženi stroški poslovanja. Tudi dolgoročnih finančnih naložb v proučevanih letih v podjetju ni bilo veliko, leta 2003 so imeli nekaj manj kot milijon SIT teh naložb, medtem ko je postavka popravek kapitala ostala prazna v vseh letih.

Če analiziram še stalna sredstva panoge v letu 2003, ugotovim, da so se neopredmetena dolgoročna sredstva in oprema ter druga opredmetena osnovna sredstva v primerjavi z letom

2002 povečala, medtem ko so je vrednost nepremičnin in dolgoročnih finančnih naložb zmanjšala, tako da so stalna sredstva ostala skoraj nespremenjena. Primerjava Igralnega salona Casino Larix s panogo v letu 2003 pokaže, da so v Igralnem salonu Casino Larix 98,3 % vseh stalnih sredstev predstavljal opredmetena osnovna sredstva, medtem ko je pri panogi ta odstotek znašal 79,8 %. Občutno manjši delež so pri panogi zavzemala oprema in druga opredmetena osnovna sredstva (18,3 % vseh stalnih sredstev), v Igralnem salonu Casino Larix je ta odstotek znašal 42,1 %. Drugačno je stanje pri dolgoročnih finančnih naložbah v letu 2003, ki so v panogi predstavljale 16,8 % vseh stalnih sredstev, v Igralnem salonu Casino Larix pa le 2 desetini odstotka.

4.1.2. ODPISANOST OSNOVNIH SREDSTEV

Odpisanost osnovnih sredstev pridobimo s pomočjo stopnje odpisanosti, ki predstavlja razmerje med odpisano vrednostjo osnovnih sredstev in nabavno vrednostjo osnovnih sredstev. Druga mera, s katero lahko ocenjujemo zastarevanje in odpisanost osnovnih sredstev, je stopnja neodpisanosti, ki jo pridobimo iz razmerja med neodpisano vrednostjo osnovnih sredstev in nabavno vrednostjo osnovnih sredstev (Pučko, 1997, str. 31).

V Igralnem salonu Casino Larix zaradi vedno novih investicij v razne širitve in novo opremo oziroma igralne avtomate uporabljajo pospešeno amortizacijo v višini davčno priznanih odhodkov. Le-ta je izredno visoka, in sicer je do leta 2002 znašala 33,3 %, sedaj znaša 25 %. Zaradi visoke stopnje amortizacije se mi zdi nesmiselno posebej računati stopnjo odpisanosti oziroma neodpisanosti osnovnih sredstev, saj je že iz same visoke stopnje amortizacije vidno, da je odpisanost osnovnih sredstev zelo velika.

4.2. GIBLJIVA SREDSTVA

Gibljava sredstva so stvari, pravice in denar, ki se zaradi sodelovanja v poslovnem procesu porabijo, prehajajo iz ene pojavne oblike v drugo in se v prvotno pojavno obliko praviloma vračajo v obdobju, krajšem od enega leta.

Gibljava sredstva delimo na (Hočevar, Igličar, Zaman, 2000, str. 49-61):

- zaloge (material, drobni inventar, nedokončana proizvodnja, dokončani proizvodi, trgovsko blago),
- dolgoročne terjatve iz poslovanja (gre za terjatve, pri katerih je odplačevanje dolgoročno, in sicer so to dolgoročne terjatve do podjetij v skupini in drugih povezanih podjetij, dolgoročne terjatve do kupcev ter dolgoročne varščine),
- kratkoročne terjatve iz poslovanja (terjatve, ki zapadejo v plačilo v obdobju, ki je krajše od enega leta, in sicer so to kratkoročne terjatve do podjetij v skupini in drugih povezanih podjetij, kratkoročne terjatve do kupcev, kratkoročne terjatve za nevplačani v plačilo zapadli vpisani kapital in kratkoročne varščine),

- kratkoročne finančne naložbe (naložbe sredstev v druga podjetja, pri katerem mora biti rok plačila krajši od enega leta, zajemajo kratkoročne naložbe v odkupljene lastne delnice, kratkoročna posojila in pologi, kratkoročne naložbe v kapital drugih poslovnih entot),
- denarna sredstva (predstavlja gotovina v blagajni in dobroimetje na računih v finančnih institucijah),
- aktivne časovne razmejitve (kratkoročno odloženi stroški in prehodno nezaračunani prihodki).

4.2.1. OBSEG IN STRUKTURA GIBLJIVIH SREDSTEV

Obseg in strukturo gibljevih sredstev Igralnega salona Casino Larix in panoge predstavljam v tabeli 12.

Tabela 12: Obseg (v 1000 SIT) in struktura (v %) gibljevih sredstev na dan 31.12. v letih 2001, 2002, 2003 ter primerjava s panogo

Postavka	Casino Larix						Indeks		Panoga		Indeks
	2001	%	2002	%	2003	%	I 02/01	I 03/02	2003	%	I 03/02
1. Zaloge	741	4,2	11.508	1,6	11.464	14,5	1.553,0	99,6	265.945	2,6	87,1
- material	741	4,2	11.508	1,6	11.464	14,5	1.553,0	99,6	248.843	2,4	84,5
- proizvodi in trg. blago	0	0	0	0	0	0	-	-	17.102	0,2	155,2
2. Dolg. terjat. iz posl.	0	0	0	0	0	0	-	-	300.439	2,9	-
3. Kratk. terjat. iz posl.	0	0	0	0	3.368	4,2	-	-	2.580.048	25,2	111,2
4. Denarna sredstva	16.988	95,8	725.641	98,4	64.448	81,3	4.271,5	8,9	4.022.956	39,3	114,5
5. Akt. čas. razmejitve	0	0	0	0	0	0	-	-	1.208.123	11,8	77,0
6. Obr. sr. (1+2+3+4+5)	17.729	100	737.149	100	79.280	100	4.157,9	10,8	8.377.511	81,8	108,7
7. Kratk fin. naložbe	0	0	0	0	0	0	-	-	1.862.153	18,2	162,7
GIBLJIVA SRED. (6+7)	17.729	100	737.149	100	79.280	100	4.157,9	10,8	10.239.664	100	115,7

Vir: Bilance stanja Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12. v letih 2001, 2002, 2003; Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leti 2002 in 2003.

Tabela 12 prikazuje obseg in strukturo gibljevih sredstev in je podobno kot tabela 11, ki prikazuje obseg in strukturo stalnih sredstev, v precejšnjih postavkah prazna. V vseh proučevanih letih so vsa gibljeva sredstva igralnega salona predstavljala le zaloge materiala, denarna sredstva in v letu 2003 tudi kratkoročne terjatve iz poslovanja. Največji delež gibljevih sredstev so predstavljala denarna sredstva, leta 2001 kar 95,8 % vseh gibljevih sredstev. Leta 2002 je ta delež narasel celo na 98,4 %, naslednje leto pa padel na 81,3 %. Podatek, ki v tabeli 12 najbolj izstopa, je zelo veliko povečanje denarnih sredstev leta 2002 v primerjavi z letom prej, saj so se povečala za več kot 42-krat. Razlog za to je nakup poslovnih

prostorov in igralnih avtomatov. Leta 2003 so gibljava sredstva zopet padla, tokrat na slabih 11 % vrednosti glede na prejšnje leto.

Igralni salon Casino Larix ni proizvodno podjetje, zato nimajo veliko zalog. Zaloge v podjetju predstavljajo le zaloge pijače v gostinstvu ter zaloge igralnih žetonov. V letu 2001 so imeli le za 741.000 SIT zalog, naslednje leto pa je prišlo do velikega povečanja, in sicer na več kot 11 milijonov SIT. Razlog za to je, da se od tega leta dalje med zaloge štejejo tudi igralni žetoni, ki so bili pred tem v najemu. Delež zalog se je med celotnimi gibljivimi sredstvi spreminjal od 4,2 % leta 2001 na 1,6 % leta 2002 in na 14,5 % leta 2003.

Igralni salon v proučevanih letih ni imel dolgoročnih terjatev iz poslovanja, aktivnih časovnih razmejitev in kratkoročnih finančnih naložb; kratkoročne terjatve iz poslovanja so imeli le v letu 2003 in sicer v višini 3,3 milijona SIT in so predstavljale posojila zaposlenim.

V panogi je bila v primerjavi z Igralnim salonom Casino Larix situacija precej drugačna. Med celotnimi gibljivimi sredstvi so imeli leta 2003 le 2,6 % zalog, pri Igralnem salonu Casino Larix pa 14,5 %. Obratna je bila situacija pri kratkoročnih terjativah iz poslovanja, ki so pri Igralnem salonu Casino Larix predstavljale 4,2 % gibljivih sredstev, pri panogi pa 25,2 %. Pri denarnih sredstvih so bili v precejšnji prednosti pri Igralnem salonu Casino Larix, s kar 81,3 % v primerjavi s panožnimi 39,3 %. Aktivnih časovnih razmejitev in kratkoročnih finančnih naložb v Igralnem salonu Casino Larix v proučevanih letih niso imeli, v panogi je bilo v letu 2003 prvih za 11,8 % in drugih za 18,2 % gibljivih sredstev. V panogi so se leta 2003 v primerjavi s prejšnjim letom povečale kratkoročne finančne naložbe (za 62,7 %), denarna sredstva (za 14,5 %) ter kratkoročne terjatve iz poslovanja (za 11,2 %), zmanjšale so se aktivne časovne razmejitve (za 23 %) in zaloge (za 12,9 %).

4.2.2. HITROST OBRAČANJA OBRATNIH SREDSTEV

Za doseganje določenih poslovnih učinkov podjetje nujno potrebuje določena obratna sredstva. Le-ta v podjetju venomer krožijo, iz začetne denarne oblike se namreč spreminjajo v obliko zalog surovin in materiala, potem v obliko nedokončane proizvodnje in gotovih proizvodov, dokler ne postanejo terjatve do kupcev in na koncu ponovno oblika denarnih sredstev (Pučko, 1998, str. 119). Da podjetje doseže več poslovnih učinkov, mora opraviti več ciklov, da opravi več ciklov, morajo sredstva hitreje prehajati iz ene pojavne oblike v drugo. Zato je pomembno, da vemo, koliko časa se sredstva zadržujejo v določeni pojavni obliki, katere so tiste pojavne oblike, v katerih so sredstva zadržujejo preveč časa in kako bi se to dalo izboljšati.

Hitrost obračanja obratnih sredstev lahko izračunamo na dva načina: izračunamo koliko dni traja en obrat oziroma cikel ali izračunamo količnik obračanja, ki nam pove, kolikokrat v enem letu so se obratna sredstva v določeni obliki pojavila. Količnik obračanja izračunamo kot razmerje med prometom v obdobju in povprečnim stanjem obratnih sredstev v podjetju.

Trajanje enega cikla je razmerje med številom dni v letu in količnikom obračanja. V Igralnem salonu Casino Larix v proučevanih letih niso imeli kratkoročnih finančnih naložb, zato so obratna sredstva enaka gibljivim sredstvom.

Hitrost obračanja obratnih sredstev analiziram s pomočjo tabele 13.

Tabela 13: Izračun koeficientov obračanja Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003 ter primerjava s panogo (v 1000 SIT)

Postavka	Casino Larix			Indeks		Panoga
	2001	2002	2003	I 02/01	I 03/02	2003
1. Poslovni prihodki	521.013	762.045	1.427.875	146,3	187,4	47.034.651
2. Povprečna obratna sredstva	16.437	731.261	75.520	4.448,9	10,3	7.852.195
3. Povprečne zaloge	819	12.952	12.141	1.581,4	93,7	280.720
4. Povp. krat. terj. iz posl.	0	0	2.293	-	-	2.564.594
5. Koeficient obračanja obratnih sredstev (1/2)	31,70	1,04	18,9	3,3	1.817,3	5,99
6. Trajanje obrata obratnih sredstev (v dnevih)	12	351	19	2.925,0	5,4	61
7. Koeficient obračanja zalog (1/3)	636,2	58,8	117,6	9,2	200,0	167,55
8. Trajanje obrata zalog (v dnevih)	1	6	3	600,0	50,0	2
9. Koeficient obračanja krat. terjatev iz posl. (1/4)	-	-	622,7	-	-	18,34
10. Trajanje obrata krat. terjat. iz posl. (v dnevih)	-	-	1	-	-	20

Vir: Bilance stanja Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12. v letih 2001, 2002, 2003; Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leti 2002 in 2003.

Tabela 13 prikazuje velika nihanja v igralnem salonu, ki zadevajo koeficiente obračanja obratnih sredstev in zalog. Koeficient obračanja obratnih sredstev je leta 2001 znašal 31,7, kar pomeni, da so se le-ta v tem letu obrnila 31,7-krat. Do tako velikega koeficienta je prišlo zaradi relativno nizkih obratnih sredstev. Leta 2002 je prišlo do velikega povečanja obratnih sredstev, zato je koeficient obračanja obratnih sredstev občutno padel, in to kljub dosti večjim poslovnim prihodkom. Naslednje leto so povprečna obratna sredstva znova padla, poslovni prihodki so se ponovno povečali, zato se je tudi koeficient obračanja povečal in znašal 18,9. Razlog velikega nihanja koeficienta obračanja obratnih sredstev je veliko nihanje povprečnih obratnih sredstev. Ta sredstva so se tako leta 2002 povečala za več ko 44-krat v primerjavi s prejšnjim letom, in sicer zaradi nakupa poslovnih prostorov ter igralnih avtomatov, nato pa leta 2003 padla le na 10,3 % vrednosti prejšnjega leta.

Igralni salon Casino Larix ni proizvodno podjetje, zato so njegove zaloge majhne, obsegajo le zaloge pijač in igralnih žetonov. Posebno majhne zaloge so imeli leta 2001, ko so zaloge predstavljale le zaloge pijače, zato je bil koeficient obračanja zalog zelo velik. Znašal je 636,2. Naslednje leto so se povprečne zaloge povečale za več kot 15-krat, glede na leto 2001 (v zaloge so pričeli prištevati še igralne žetone), zato se je tudi koeficient obračanja zalog zmanjšal, in sicer na 58,5. Leta 2003 se povprečne zaloge v igralnem salonu v primerjavi s

prejšnjim letom skoraj niso spremenile, precej so se povečali poslovni prihodki, zato se je povečal tudi koeficient obračanja zalog, in sicer za dvakrat glede na leto 2002.

Koeficient obračanja kratkoročnih terjatev iz poslovanja lahko izračunam le za leto 2003, saj so kratkoročne terjatve iz poslovanja imeli samo v tem letu. Zaradi nizkih povprečnih terjatev iz poslovanja in visokih poslovnih prihodkov je bil ta koeficient izredno velik, saj je znašal kar 622,7.

Če primerjamo koeficiente obračanja panoge in Igralnega salona Casino Larix v letu 2003, vidimo, da je koeficient obračanja obratnih sredstev panoge znašal 5,99, Casinoja Larix pa 18,9. To pomeni, da je obrat v panogi trajal 61 dni, v Igralnem salonu Casino Larix pa 19 dni. Trajanje obrata kratkoročnih terjatev iz poslovanja je zaradi izredno majhnih kratkoročnih terjatev v Igralnem salonu Casino Larix trajalo le 1 dan, v panogi pa 20 dni. Obrata zalog v panogi in v igralnem salonu sta dokaj izenačena, pri prvih je trajal 2, pri drugih 3 dni.

S tem zaključujem analizo sredstev v podjetju. V naslednjem poglavju analiziram zaposlene.

5. ANALIZA ZAPOSLENIH

Delo ima primarno vlogo v poslovnem procesu podjetja in je najaktivnejše med vsemi prvinami (Pučko, Rozman, 1993, str. 39). Delo je seveda rezultat prizadevanja zaposlenih. Leti so najpomembnejši del vsake organizacije, saj s svojimi sposobnostmi, znanjem, motiviranostjo in vrednotami prispevajo k uspešnosti in učinkovitosti (Lipičnik, 1997, str.78). Pomembno je, da imajo zaposleni za opravljanje svojega dela dovolj znanja, in še pomembneje je, da so dovolj motivirani, da to svoje znanje in sposobnosti tudi uporabljajo. Motiviranje zaposlenih za pridobivanje novega znanja in čim bolj učinkovita uporaba tega pri delu sta med pomembnejšimi dejavniki, ki vplivajo na uspešnost poslovanja.

5.1. OBSEG IN STRUKTURA ZAPOSLENIH

Pri ugotavljanju obsega zaposlenih imamo na voljo več možnosti. Obseg zaposlenih lahko ugotavljamo po kadrovske evidenci zaposlenih, lahko upoštevamo število delavcev, ki so prišli na delo v določenem dnevu ali izračunamo povprečje stanja zaposlenih v določenem obdobju. To povprečje lahko izračunamo iz števila zaposlenih na koncu posameznih mesecev v letu ali iz števila opravljenih delovnih ur ali pa povprečje izračunamo iz dnevnega stanja zaposlenih (Pučko, 1998, str. 66).

Obseg zaposlenih Igralnega salona Casino Larix prikazuje tabela 14, kjer vidimo, da se je število zaposlenih v igralnem salonu skoraj vsako leto povečalo. Od ustanovitve podjetja leta 1997 in do konca leta 2003 se je število zaposlenih več kot podvojilo. To je posledica dejstva,

da je igralni salon v zadnjih letih dvakrat razširil svojo ponudbo (povečal število igralnih avtomatov), s tem se je povečal obisk in tudi potreba po dodatno zaposlenih.

Tabela 14: Obseg zaposlenih Igralnega salon Casino Larix na dan 31. 12 v letih od 1997 do 2003

Leto	Redno zaposleni	Zaposleni preko študentskega servisa	Skupaj
1997	16	2	18
1998	19	2	21
1999	21	3	24
2000	20	3	23
2001	21	4	25
2002	26	10	36
2003	27	14	41

Vir: Poslovno poročilo Igralnega salona Casino Larix za leto 2003.

V tabeli 15 je vidno, kakšna je izobrazbena struktura zaposlenih v Igralnem salonu Casino Larix.

Tabela 15: Struktura izobrazbene ravni redno zaposlenih oseb v letu 2003

Stopnja izobrazbe	Število zaposlenih
III. stopnja	4
IV. stopnja	4
V. stopnja	17
VII. stopnja	2

Vir: Poslovno poročilo Igralnega salona Casino Larix za leto 2003.

Ena pomembnejših kategorij, poleg samega števila zaposlenih, je izobrazbena struktura, ki jo v Igralnem salonu Casino Larix ocenjujem kot ne najbolj ugodno. Zaenkrat imata le dva zaposlena več kot V. stopnjo izobrazbe, nekaj se jih še izobražuje. Vodstvo podjetja želi, da bi se izobrazbena struktura izboljšala, zato zaposlene spodbujajo k izobraževanju. Pomembno za vse zaposlene v igralnem salonu je tudi, da znajo čim več tujih jezikov, zato v podjetju strmiijo k temu, da bi vsak zaposleni aktivno znal najmanj dva tuja jezika.

Povprečna starost redno zaposlenih je 30 let, pri zaposlenih prek mladinskega servisa je ta starost še precej nižja in znaša okoli 22 let.

Poleg izobrazbene strukture zaposlenih je za uspešno delovanje igralnega salona pomembna tudi motivacija oziroma stimulacija zaposlenih. K večji motivaciji v veliki meri prispevajo napitnine, ki jih smejo zaposleni obdržati, prav tako napitnine vplivajo na večjo prijaznosti in ustrežljivosti do gostov. Direktor vsake tri mesece skliče sestanek vseh zaposlenih, kjer imajo ti možnost, da povejo svoje želje, predloge, pripombe in opozorijo na morebitne nepravilnosti vodilnih oseb.

Glede stimulacije zaposlenih še ni vse dorečeno, načeloma naj bi se odražala v višini plač. Zaposleni bi bili tako obveščeni o učinkovitosti poslovanja igralnega salona, morebitna odstopanja doseženega od načrtovanega bi se odražala v stimulativnem delu njihovih plač. Ena bolj uspešnih stimulacij v podjetju je vsakoletni izlet dela zaposlenih na sejem igralniške opreme v Las Vegas.

Tabela 16: Delež stroškov dela glede na poslovne prihodke v letih 2001, 2002, 2003 (v 1000 SIT)

Leto	Poslovni prihodki	Stroški dela	Delež stroškov dela glede na poslovne prihodke
2001	521.013	77.824	14,9 %
2002	762.045	91.704	12,0 %
2003	1.427.875	107.305	7,5 %

Vir: Poslovna poročila Igralnega salona Casino Larix za leta 2001, 2002, 2003.

Tabela 16 prikazuje, da so v Igralnem salonu Casino Larix uspeli znižati delež stroškov dela glede na poslovne prihodke iz 14,9 % v letu 2001 na 7,5 % v letu 2003. To jim je uspelo predvsem na račun občutno višjih poslovnih prihodkov, in ne na račun nižjih stroškov dela.

V tem poglavju bi omenil še, da obstaja precejšnja razlika v višini plač med zaposlenimi v igralnicah, ki so v državni lasti, in zaposlenimi v igralnih salonih v privatni lasti. Zaposleni v igralnicah imajo precej višje plače, zato so tudi stroški dela v igralnicah večji.

6. OCENJEVANJE OKOLJA PODJETJA (ANALIZA TRGA)

V tem poglavju ocenjujem okolje, v katerem Igralni salon Casino Larix deluje, in sicer lokacijo igralnega salona, nato analiziram odjemalce storitev oziroma goste, sledi analiza konkurence in kot zadnje analiziram ponudbo in trženje v igralništvu.

6.1. LOKACIJA IGRALNEGA SALONA

Poslovna enota Igralni salon Casino Larix se nahaja v Kranjski Gori in sicer v kletnih prostorih Hotela Larix, ki je konec leta 2002 doživel temeljito prenovo in tako ostaja eden od prepoznavnih znakov kraja. Sama lokacija hotela je atraktivna, saj se nahaja med glavno cesto skozi Kranjsko Goro na eni in smučišči na drugi strani.

Občina Kranjska Gora leži v skrajnem severozahodnem delu Slovenije, na severu meji na Avstrijo, na zahodu na Italijo, na jugu na občino Tolmin in na vzhodu na občino Jesenice. Ta geografska lega, lahka dostopnost in naravne lepote omogočajo kraju uspešen razvoj turizma in s tem tudi igralništva. Območje Kranjske Gore (celotna občina ima 5.600 prebivalcev) je turistično že po tradiciji in sodi med bolj razvita območja v Sloveniji. Začetki turizma v Kranjski Gori segajo v leto 1904, ko je bil kraj znan po poletno-klimatskem turizmu,

pohodništvu in alpinizmu, med obema vojnama pa se je bolj uveljavil zimski turizem. Danes je Kranjska Gora obiskana skozi celo leto, kar 50 % vseh nočitev beleži izven smučarske sezone. Leta 2002 je bilo v občini Kranjska Gora turistom na voljo 1.680 turističnih sob oziroma 4.999 ležišč. V istem letu jo je obiskalo 121.066 turistov (od tega 57 % tujih), ki so ustvarili 394.950 nočitev. Leta 2003 je bilo stanje še nekoliko boljše, saj so imeli 124.705 turistov in 402.032 nočitev (Statistični urad Republike Slovenije, 2004).

6.2. ODJEMALCI STORITEV

Največji odstotek gostov Igralnega salona Casino Larix predstavljajo dnevni gostje, ki v našo državo prihajajo iz Avstrije in Italije. Ti dnevni gosti so predvsem starejše ženske in starejši pari, ki jim je poleg same igre pomemben tudi občutek zaželenosti, prijaznost zaposlenih ter preživljanje časa v prijetnem okolju. Drugi del gostov predstavljajo hotelski gostje, lastniki apartmajev in vikendov v Kranjski Gori in okolici, turistični delavci ter prebivalci občine Jesenice. Ciljni trg torej zajema območje med Trbižem, Beljakom in Jesenicami pri dnevnih gostih, ter goste, ki so si za počitnice izbrali Kranjsko Goro. Pri dnevnih gostih je potrebno omeniti, da njihovo število upada, predvsem zaradi dejstva, da so se naftni derivati v Sloveniji v zadnjih letih precej podražili in ni več tako očitne razlike v ceni v primerjavi z Avstrijo in Italijo. Ukinjene so brezcarinske prodajalne, ki so privabljale veliko dnevnih tujih gostov, ki so prihajali v te trgovine predvsem po cigarete in alkoholne pijače. Tudi v drugih igralnicah v Sloveniji (predvsem v obmejnih krajih) je opazen upad dnevnih gostov iz tujine, zato velja razmisliti, kako ta izpad nadomestiti. Ena od možnosti je privabiti goste, predvsem iz bolj oddaljenih krajev Italije (Italijani namreč zelo radi obiskujejo igralnice), z določenimi ugodnostmi pri bivanju v hotelih. Ta možnost bi bila v Kranjski Gori smiselna v času izven smučarske sezone, ko hoteli niso povsem polni. Druga možnost je spremeniti celotno igralniško ponudbo, ki bi poleg igralniške ponudbe vsebovala tudi drugačno vrsto zabave in bi v igralniška središča privabljala cele družine za več dni.

V tabeli 17 in v sliki 3 je bolj natančno prikazano število in narodnost gostov Igralnega salona Casino Larix v zadnjih letih.

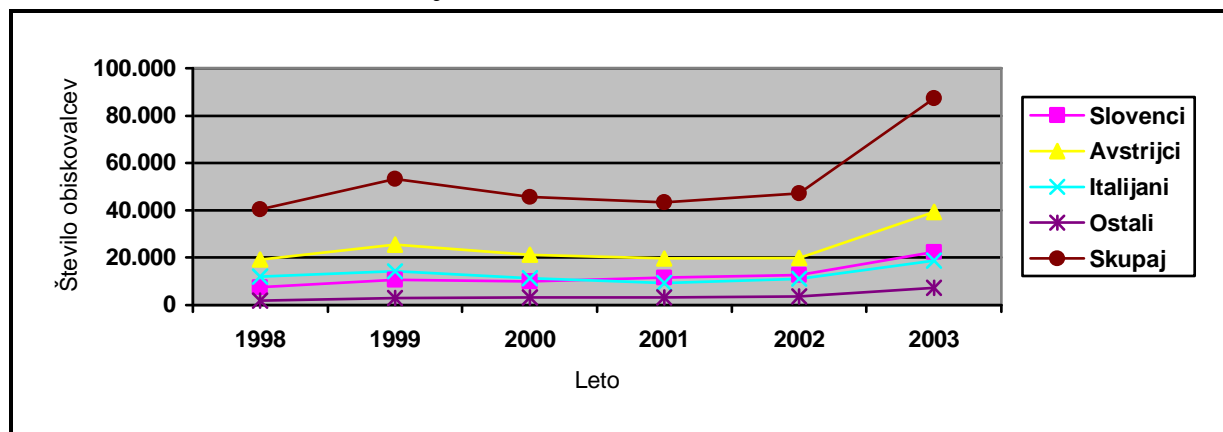
Tabela 17: Število obiskov Igralnega salona Casino Larix v obdobju od 1998 do 2003

Narodnost	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Slovinci	7.505	10.617	9.928	11.404	12.570	22.368
Avstrijci	19.235	25.407	21.189	19.694	19.899	39.199
Italijani	12.001	14.300	11.375	9.294	11.027	18.652
Ostali	1.707	2.974	3.155	3.051	3.679	7.214
Skupaj	40.448	53.298	45.647	43.443	47.175	87.433

Vir: Poslovna poročila Igralnega salona Casino Larix v obdobju od 1998 do 2003.

Iz slike 3 je vidno, da je število obiskovalcev igralnega salona precej nihalo. Tako je bilo leto 1999 precej uspešno z vidika števila obiskovalcev. V naslednjih dveh letih je število gostov upadlo. Še zlasti uspešno pa je bilo leto 2003, kar pripisujemo dejstvu, da se je število igralnih avtomatov oziroma igralnih mest v tem letu precej povečalo.

Slika 3: Število obiskov v obdobju od leta 1998 do 2003

Vir: Poslovna poročila Casinoja Larix v letih od 1998 do 2003.

Tabela 18 prikazuje, da se je delež obiskovalcev igralnega salona iz Italije in Avstrije od leta 1998 zmanjševal, kar je predvsem posledica zmanjšanja dnevnih obiskovalcev iz teh dveh držav. Manj dnevnih gostov iz teh dveh držav, kot sem že omenil, lahko pripišemo višji ceni naftnih derivatov v Sloveniji in zaprtju brezcarinskih prodajaln ob meji. Prisoten je trend povečanja števila gostov iz Slovenije in tudi ostalih držav. Od leta 1998 do 2003 se je delež obiska slovenskih državljanov povečal za več kot 7 odstotnih točk, medtem ko se je delež gostov iz ostalih držav povečal za 4 odstotne točke. Delež slovenskih gostov se je s slabe petine vseh gostov leta 1998 do leta 2003 povečal na dobro četrtino. Med tako imenovanimi ostalimi gosti jih največ prihaja iz Hrvaške, Srbije in Črne Gore, Rusije in Nizozemske, ki v Kranjsko Goro v večjem številu prihajajo predvsem v času smučarske sezone.

Tabela 18: Delež obiska po državah v obdobju ob 1998 do 2003

Narodnost	1998	1999	2000	2001	2002	2003
Slovinci	18,55	19,92	21,75	26,25	26,65	25,61
Avstrijci	47,56	47,67	46,42	45,34	42,18	44,79
Italijani	29,67	26,83	24,92	21,39	23,37	21,29
Ostali	4,22	5,58	6,91	7,02	7,80	8,31
Skupaj	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Vir: Poslovna poročila Igralnega salona Casino Larix v letih od 1998 do 2003.

Tabela 19 prikazuje prihodek na obisk gostov Igralnega salona Casino Larix.

Tabela 19: Prihodek (v SIT) igralnih avtomatov na obisk v letih 2000, 2001, 2003

Leto	Prihodki igralnih avtomatov 1000 SIT	Obisk	Prihodek / obisk v SIT
2001	495.909	43.443	11.415
2002	734.346	47.175	15.566
2003	1.392.175	87.433	15.923

Vir: Poslovna poročila Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003.

Iz tabele 19 je razvidno, da so gostje Igralnega salona Casino Larix pripravljene zapraviti vedno več denarja za igre, kar je z vidika vodstva pomemben in razveseljiv podatek.

6.3. KONKURENCA

Če ocenjujem konkurenco širše, potem konkurenco predstavljajo tudi igralnice v naših sosednjih državah. Največjo konkurenco predstavljata državi Avstrija in Italija, v manjši meri Hrvaška. Tudi igralništvo v Sloveniji pa je na začetku 90-tih let 20. stoletja postalo dokaj močno in vedno bolj konkurenčno predvsem igralnicam v vzhodni Italiji in južni Avstriji. Podatek, da je družba Casinos Austria International že leta 1991 poslala ponudbo za vstop na slovenski trg igralništva, zato ne preseneča (Vladni portal z informacijami o življenju v Evropski uniji, 2004).

Igralniška ponudba Avstrije je v klasično tradicionalnem smislu dosegla določen razvoj. Na Avstrijskem območju posluje osem igralnic s poenotenim konceptom vodenja, trženja in razvoja. Ponudba je precej evropsko tradicionalna, razen v Vrbi na Koroškem, kjer so jo bili zaradi odtoka gostov prisiljeni posodobiti in prilagoditi. Pretežni del gostov avstrijskih igralnic so domačini, manjši del predstavljajo gostje iz sosednjih držav in turisti. V Avstriji velja zaključeno število igralnic in v bodoče ni računati na povečanje ponudbe niti na spremenjeno strategijo trženja. Casinos Austria International, s sedežem v Švici, ustvari zunaj Avstrije, na ladjah za turistična križarjenja in v drugih državah, več prometa kot matična družba v Avstriji. Družba Casinos Austria International upravlja s 67 igralnicami po celem svetu (Canberra, Bern, Copenhagen, Johannesburg, Praga, Dunaj in drugje) (Strategija razvoja igralništva v Sloveniji, 1997).

V Italiji, ki za slovensko igralništvo predstavlja največje tržišče, so štiri igralnice z daljšo tradicijo, locirane v obmejnih prostorih. So v lasti občin, med sabo slabo povezane in kljub tradiciji brez prodornega tržnega poslovanja. Kvaliteta njihovih storitev je povprečna, vendar imajo zaradi k igram in uživanju življenja nagnjenega prebivalstva zelo velik promet. Poslujejo pretežno z domačimi gosti. Ponudba je tradicionalna in pri obstoječih igralnicah ni pričakovati spreminjanja koncepta in zaradi usmerjenosti obstoječih lastnikov niti novih vlaganj. Majhno število igralnic v Italiji gre pripisati predvsem slabim izkušnjam iz preteklosti, in sicer pranju denarja in financiranju kriminalnih dejavnosti. Koncesijo za odprtje igralnice dodeli država in to ne družbi neposredno, temveč mestni skupnosti, ki državi plačuje letno koncesijsko dajatev. Mestna skupnost se lahko odloči ali za neposredno upravljanje igralnice (primera sta igralnici v Benetkah in San Remu) ali lahko pa upravljanje prepusti zasebni družbi (primera sta St. Vincent in Campione) na podlagi posebne upravljalne pogodbe (Strategija razvoja igralništva v Sloveniji, 1997). Odprtje igralnice Ca'Noghera v bližini Benetk leta 1999 je povzročilo upad obiska zlasti italijanskih gostov v nekaterih Hitovih in v portoroški igralnici. Ta igralnica je zasnovana na ameriškem zabaviščnem slogu, ki postaja tudi v Evropi vedno bolj priljubljen. Poleg tega ima tudi ugodno lego, saj se nahaja ob avtocestnem križišču in ob letališču Marco Polo.

Hrvaška je imela do leta 2000 podeljene le štiri koncesije za opravljanje igralniške dejavnosti. Tem je nato dodala še štiri in s tem naj bi za naslednjih deset let zaključila s podeljevanjem

novih koncesij. Igralniška dejavnost se na Hrvaškem izvaja v zelo liberalnih pogojih, njihovo glavno ciljno skupino predstavljajo turisti, zlasti v poletnih mesecih.

Bolj lokalno konkurenco Igralnemu salonu Casino Larix predstavljajo predvsem tri igralnice. To so HIT Casino Kranjska Gora, Casino Bled in Casino Velden v Avstriji. V primerjavi z naštetimi konkurenti je Casino Larix edini igralni salon in ne igralnica. To predstavlja slabost, saj se po zakonu v igralnih salonih ne sme izvajati tako imenovanih živih iger (igre na igralnih mizah, ki jih vodijo krupjeji). Zaradi tega v igralnem salonu izgubijo goste, ki so privrženci tovrstnih iger, vendar se glede tega ne da dosti storiti. Majhnost igralnega salona ima prednosti predvsem v tem, da se zaposleni lahko bolj posvetijo posameznemu gostu, ki se zato počutijo bolj zaželeni in domače. Velik del gostov Igralnega salona Casino Larix predstavljajo stalni gosti, nekateri ga obiskujejo že več let, zato zaposleni dobro poznajo njihove navade in želje in jim lahko ustrezajo.

V slovenskem igralništvu je v ospredju podjetje HIT d.d., ki s svojimi 6 igralnicami obvladuje več kot tri četrtine igralniškega trga. Leta 2003 je prihodek od prodaje vseh Hitovih igralnic znašal kar 35.139.127.000 SIT (Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leto 2003, 2004). Največji delež k tej številki prineseta igralnici Park in Perla v Novi Gorici, takoj za njima po velikosti je igralnica v Kranjski Gori.

6.4. PONUDBA IN TRŽENJE V IGRALNIŠTVU

Igralništvo uvrščamo med storitvene dejavnosti. To pomeni, da je potrebno pri trženju storitev uporabljati drugačna orodja trženja, kot jih uporabljamo pri proizvodnih dejavnostih. Storitve se od izdelkov namreč razlikujejo po nesnovnosti (neotipljivost storitev), neločljivosti (proizvodnja in poraba storitve nista ločeni), spremenljivosti kakovosti (kakovost je, predvsem zaradi človeškega faktorja, pogosto spremenljiva), minljivosti (ne da se jih hraniti) in lastništvu (ni jih mogoče imeti v lastništvu). Storitev pomeni dejanje ali delovanje, ki ga ena stran lahko ponudi drugi, je po svoji naravi neotipljivo in ne pomeni posredovanja česar koli. Proizvodnja storitev je lahko ali pa tudi ne vezana na fizični izdelek (Zapiski predavanj iz predmeta Temelji trženja, 2001).

Storitev, ki jih ponuja igralnica, je zabava gostov z igrami na srečo. Kaj gosta prepriča, da obišče prav določeno igralnico in se v njo tudi vrača? Večina igralnic namreč ponuja podobne igre na srečo, imajo podobne igralne avtomate in igralne mize. Nove goste se običajno pridobi na klasičen način, to je z oglaševanjem na razne načine ali priporočili znancev. Lojalnost gostov pa je mogoče doseči le s kakovostno storitvijo, ki jo igralnica zagotovi vsakič, ko jo gost obišče. Najpomembnejši dejavniki, ki gostu zagotavljajo kakovostno storitev, so (Thompson, 1992, str. 15-47):

- prijazen sprejem,
- skrb, da se gost počuti pomembnega, spoštovanega, cenjenega in dobrodošlega,
- nudenje dodatnih hotelskih in gostinskih storitev,

- hiter odziv na pripombe in zahteve,
- hitro izplačevanje dobitkov in sprejemanje stav,
- ugodnosti, ki jih dobijo, ne da bi prosili zanje.

Pomembno je tudi okolje, v katerem se opravlja igralniška dejavnost. Pri tem mislim na opremljenost in notranjo ureditev igralnice, čistočo, bližino parkirišča in samo vzdušje v igralnici.

V Igralnem salonu Casino Larix želijo izboljšati ponudbo z novostmi (menjava nekaterih slabo igranih igralnih avtomatov z novimi, modernejšimi), dodatno stimulacijo (razna nagradna žrebanja) in večjim odstotkom vračil igralnih avtomatov (ta odstotek ne sme biti manjši kot pri konkurenci). Gostje igralnega salona, ki igrajo, dobijo brezplačno pijačo, drugače so cene alkoholnih pijač dokaj visoke in na ta račun so se tudi izognili opitim gostom, ki so v igralni salon prihajali le še na dodaten kozarček ali dva. V oglaševalskih aktivnostih Igralnega salona Casino Larix poudarjajo kvalitetno ponudbo, prijetno okolje, prijaznost zaposlenih in dobro lokacijo v znanem turističnem kraju. Lokalna konkurenca (Hit Casino Kranjska Gora in Casino Bled) oglašuje več in po moji presoji imajo v Igralnem salonu Casino Larix na tem področju še nekaj rezerve. Mislim, da bi bilo smiselno razmisliti o večjem oglaševanju predvsem v lokalnih (domačih in tudi tujih) radijskih programih, tiskanih medijih, postati sponzor katerega od lokalnih športnih društev in podobno. Obstaja možnost povezave z drugimi turističnimi dejavnostmi, ki bi gostom, predvsem tistim, ki pridejo za več dni, zagotovila ogled raznih znamenitosti in zanimivosti, organizirala športne aktivnosti, poskrbela za pestro gostinsko ponudbo ter možnost zabave in plesa. Vse naštetu, z izjemo slednjega, bližnja okolica Kranjske Gore ponuja.

Obstaja manjša težava, saj večina ljudi ne razlikuje med igralnim salonom in igralnico. Igralni salon Casino Larix ima v svojem imenu besedo »casino«, zato večina misli, da bodo tam našli vse igre, ki jih smejo imeti igralnice. Včasih je kdo izmed novih gostov razočaran, ko pride v igralni salon in ugotovi, da nimajo tako imenovanih živih iger.

7. ANALIZA USPEŠNOSTI POSLOVANJA

Uspešnost poslovanja nam odgovarja na vprašanje, kako se uresničuje temeljno načelo gospodarjenja (minimaks načelo), ki ga lahko izrazimo na dva načina:

- doseči dani rezultat z minimalno možno porabo sredstev ali
- doseči z danimi sredstvi maksimalni možni rezultat.

Pri ugotavljanju uspešnosti poslovanja nas torej ne zanima absolutna velikost rezultata, pač pa rezultat poslovanja v primerjavi s sredstvi, potrebnimi za njegovo doseganje (Tekavčič, 1995, str. 67).

S temeljnim načelom gospodarjenja merimo uspeh doseženega gospodarjenja, izračunamo ga kot:

$$\text{Uspešnost gospodarjenja} = \frac{\text{cilj gospodarjenja}}{\text{sredstva za doseganje cilja}}$$

Cilj gospodarjenja in sredstva za doseganje ciljev so lahko izražena na več načinov. Cilj gospodarjenja je lahko izražen v naravnih enotah mere, lahko je izražen vrednostno, kot dobiček ali pa kot novoustvarjena vrednost. Tudi sredstva sestavljajo različne kategorije, to so delovna sila, predmeti dela, delovna sredstva in tuje storitve. Zaradi naštetega nam šele izračun donosnosti, ki je temeljna mera uspešnosti in še dveh kazalnikov (produktivnosti dela in ekonomičnosti) prikaže širšo sliko o uspešnosti poslovanja.

Kot prvo merilo uspešnosti poslovanja bom izračunal donosnost oziroma rentabilnost poslovanja.

7.1. DONOSNOST/RENTABILNOST

Donosnost izračunamo kot razmerje med doseženim čistim dobičkom v obdobju in zanj vloženim kapitalom. V tuji literaturi je tako razmerje opredeljeno kot ROE (return on equity). Druga možnost izračuna pa je razmerje med doseženim čistim dobičkom in povprečno vrednostjo poslovnih sredstev. Takšno razmerje je poimenovano kot ROA (return on assets). Donosnost izračunana po prvem načinu je ustrežnejša z vidika lastnikov družbe, medtem ko je drugi način primernejši z vidika družbe kot celote (Tekavčič, 1995, str. 72). V diplomski nalogi sem donosnost izračunal po obeh načinih. Igralni salon Casino Larix ima status profitnega centra, zato se davek na dobiček ne obračunava in ni mogoče določiti čistega dobička. Pri računanju donosnosti sem zato upošteval celotni dobiček.

Tabela 20: Donosnost kapitala in donosnost sredstev Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003 ter primerjava s panogo

Postavka	Casino Larix			Indeks		Panoga
	2001	2002	2003	I 02/01	I 03/02	2003
1. Celotni / čisti dobiček (v 1000 SIT)	107.935	247.616	515.909	229,4	208,4	1.850.184
2. Povprečna vrednost kapitala (v 1000 SIT)	25.759	628.841	264.226	2.441,2	42,0	28.909.125
3. Povprečna vrednost sredstev (v 1000 SIT)	72.474	1.097.849	509.711	1.514,8	46,4	48.689.053
4. Donosnost kapitala (1/2)	4,190	0,394	1,953	9,4	495,7	0,064
5. Donosnost sredstev (1/3)	1,489	0,226	1,012	15,2	447,8	0,038

Vir: Balance stanja Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003; Balance uspeha Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003; Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leto 2003.

Tabela 20 prikazuje dokaj raznolike podatke. Tako donosnost kapitala kot donosnost sredstev v proučevanih letih namreč precej nihata, razlog za to je veliko nihanje kapitala in sredstev (vzroke teh nihanj sem opisal v prejšnjih poglavjih). Leta 2001 so imeli v Igralnem salonu Casino Larix relativno malo kapitala in sredstev. Zaradi tega so dosegli veliko donosnost kapitala, saj je znašala kar 419 %, medtem ko je bila donosnost sredstev 148,9 %. V naslednjem letu je prišlo do velikega zmanjšanja donosnosti, saj se je donosnost kapitala zmanjšala za 90,8 % odstotkov glede na leto poprej, medtem ko se je donosnost sredstev zmanjšala za 84,8 % glede na leto 2001. Vzrok je seveda v velikem povečanju tako sredstev kot kapitala v letu 2002. Leta 2003 je donosnost zopet narasla, saj se je celotni dobiček v podjetju povečal za 108,4 % glede na leto prej, medtem ko sta povprečna vrednost kapitala in sredstev padli na 42 % oziroma 46,4 % vrednosti iz leta 2002. Tako so imeli leta 2003 donosnost kapitala 193,5 % in donosnost sredstev 101,2 %.

Za panogo sem namesto celotnega dobička upošteval čisti dobiček in to je poleg velikih sredstev in velikega kapitala panoge tudi razlog, da sta donosnost sredstev in kapitala v primerjavi z Igralnim salonom Casino Larix nizka, donosnost sredstev je namreč znašala 3,8 %, donosnost kapitala pa 6,4 %.

7.2. EKONOMIČNOST

Ekonomičnost opredelimo kot razmerje med vrednostjo proizvodov in storitev, ki smo jih proizvedli, in med vrednostjo, ki smo jo zanje dobili na trgu (Pučko, Rozman, 1993, str. 275). Formula za ekonomičnost je sledeča:

$$\text{Ekonomičnost} = \frac{\text{količina proizvedenih proizvodov}}{\text{potrošeno delo, delovna sredstva, delovni predmeti, tuje storitve}}$$

Vse potrošene poslovne prvine lahko skupaj izrazimo kot stroške in s tem dobimo enotnost oziroma primerljivost različnih poslovnih prvin. Tako dobimo novo možnost izračuna ekonomičnosti:

$$\text{Ekonomičnost} = \frac{\text{količina proizvedenih proizvodov}}{\text{stroški poslovanja}}$$

Ekonomičnost se torej poveča, če se poveča količina proizvedenih proizvodov na enoto stroškov ali če se zmanjšajo stroški na enoto proizvedenih proizvodov. Če podjetje proizvaja le eno vrsto proizvodov, je zgornji obrazec primeren, kadar imamo prisotno heterogeno proizvodnjo, pa ekonomičnost izračunamo z razmerjem med prihodki in odhodki. Za bolj pregledno analizo je potrebno izračunati tudi tri delne ekonomičnosti, ki jih izračunamo kot razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki; razmerje med rednimi prihodki in rednimi odhodki ter razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki (Tekavčič, 1995, str. 70).

Iz izračunov ekonomičnosti v tabeli 21 vidimo, da so v Igralnem salonu Casino Larix v vseh treh letih poslovali ekonomično. Izračuni ekonomičnosti namreč v vseh treh letih dajo pozitivne rezultate. Vsi trije izračuni po posameznih letih prikažejo dokaj podobne rezultate, razlikujejo se le za nekaj desetink odstotka. Izjema je leto 2002, ko je pri enem od izračunov ekonomičnosti prišlo do nekaj večjega odstopanja. Razlog za tolikšno izenačenost izračunov je v tem, da so prihodki oziroma odhodki iz financiranja ter izredni prihodki oziroma odhodki dokaj majhni, gledano iz vidika celotnih prihodkov oziroma odhodkov.

Tabela 21: Izračun kazalcev ekonomičnosti Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003 ter primerjava s panogo.

Postavka	Casino Larix			Indeks		Panoga	
	2001	2002	2003	I 02/01	I 03/02	2003	I 03/02
1. Celotni prihodki	521.817	766.430	1.436.695	146,9	187,5	47.863.401	99,7
2. Redni prihodki	521.293	766.408	1.436.627	147,0	187,4	47.829.269	100,1
3. Poslovni prihodki	521.013	762.045	1.427.875	146,3	187,4	47.034.651	99,5
4. Celotni odhodki	413.882	518.814	920.786	125,4	177,5	45.183.726	95,5
5. Redni odhodki	413.871	518.805	920.786	125,4	177,5	44.903.290	96,9
6. Poslovni odhodki	413.709	509.059	913.527	123,0	179,5	43.455.118	96,8
Ekonomičnost I (1/4)	1,261	1,477	1,560	117,1	105,6	1,059	104,3
Ekonomičnost II (2/5)	1,260	1,477	1,560	117,2	105,6	1,065	103,3
Ekonomičnost III(3/6)	1,259	1,497	1,563	118,9	104,4	1,082	102,8

Vir: Bilance uspeha Casinoja Larix v letih 2001, 2002, 2003; Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leti 2002 in 2003.

Leta 2001 je bila ekonomičnost, opredeljena kot razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki, 1,261. To pomeni, da so imeli v Igralnem salonu Casino Larix na vsakih 1000 SIT odhodkov 1261 SIT prihodkov. Ostala dva izračuna ekonomičnosti (izračunana iz razmerja med rednimi prihodki in rednimi odhodki ter med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki) nam prikažeta skoraj enaka podatka, saj znašata 1,260 ter 1,259.

Za leto 2002 so rezultati izračunov ekonomičnosti precej boljši kot prejšnje leto, saj je ekonomičnost po prvih dveh načinih znašala 1,477, ekonomičnost izračunana kot razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki pa celo 1,497. Drugače povedano, rezultati so za 17,1 % oziroma za 18,9 % boljši kot leta 2001.

Najboljši rezultati ekonomičnosti so leta 2003, saj znašajo po prvih dveh načinih izračuna 1,560, po tretjem pa 1,563. To je za 5,6 % oziroma za 4,4 % bolje kot leto poprej.

Za panogo velja, da je dosegla leta 2003 slabše rezultate ekonomičnosti kot Igralni salon Casino Larix. Ekonomičnost opredeljena kot razmerje med celotnimi prihodki in celotnimi odhodki je znašala 1,059 (za 4,3 % več kot leta 2002), ekonomičnost izračunana kot razmerje med rednimi prihodki in rednimi odhodki je bila 1,065 (za 3,3 % več kot leta 2002) in ekonomičnost opredeljena kot razmerje med poslovnimi prihodki in poslovnimi odhodki je znašala 1,082 (za 2,8 % več kot leta 2002).

Kot zadnji kazalec uspešnosti poslovanja analiziram produktivnost dela Igralnega salona Casino Larix.

7.3. PRODUKTIVNOST DELA

Produktivnost dela izračunamo kot razmerje med proizvedeno količino poslovnih učinkov in vložnim delom. Problemi pri merjenju produktivnosti se nanašajo na merjenje ustvarjene količine poslovnih učinkov (pri heterogeni proizvodnji podjetij) in delovnega časa. Le-tega lahko izrazimo z delovnimi urami, dnevi, meseci ali s povprečnim številom zaposlenih delavcev. Pri izračunavanju produktivnosti dela bom uporabil naslednji obrazec:

$$\text{Produktivnost} = \frac{\text{celotni prihodki}}{\text{povprečno število zaposlenih}}$$

Obstaja pet skupin dejavnikov produktivnosti dela: tehnično-tehnološki dejavniki (tehnična delitev dela, tehnološki procesi), organizacijski (izkoriščanje zmogljivosti osnovnih sredstev, izraba delovnega časa, izkoriščanje prostora, standardizacija, tipizacija, specializacija, kooperacija), človeški (intenzivnost dela, motiviranje zaposlenih, kvalifikacija zaposlenih, zadovoljstvo ob delu), naravni (rudnine, klimatski pogoji, vodni viri, kakovost zemlje) in družbeni (politika, družbeno-ekonomski sistem, gospodarska razvitost) (Pučko, 1998, str. 155).

Izračune produktivnosti dela lahko vidimo v tabeli 22.

Tabela 22: Izračun produktivnosti dela Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003 ter primerjava s panogo

Postavka	Casino Larix			Indeks		Panoga	
	2001	2002	2003	I 02/01	I 03/02	2003	I 03/02
Celotni prihodki (v 000 SIT)	521.817	766.430	1.436.695	146,9	187,5	47.863.401	99,7
Povprečno št. zaposlenih	22	32	39	145,4	121,9	2.030	101,2
Produktivnost (v 000 SIT/zap.)	23.719	23.951	36.838	101,0	153,8	23.581	98,5

Vir: Bilance uspeha Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003; Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leti 2002 in 2003.

Izračuni produktivnosti dela so iz vidika Igralnega salona Casino Larix ugodni. Leta 2001 so imeli 23.719 SIT na zaposlenega. Naslednje leto so kljub precejšnjemu povečanju celotnih prihodkov, dosegli le za 1 % večjo produktivnost. Razlog za to je potreba po večjemu številu zaposlenih, ki jo je zahtevala širitev igralnega salona. Tako so v primerjavi s prejšnjim letom celotni prihodki v letu 2002 povečali za 46,9 %, le za odstotno točko in pol manj se je povečalo povprečno število zaposlenih. Leta 2003 pa so dosegli že za 53,8 % večjo produktivnost dela glede na prejšnje leto, saj so se celotni prihodki povečali za 87,5 %, število zaposlenih pa je naraslo le za 21,9 % glede na leto 2002.

Leta 2002 je bila produktivnost panoge in Igralnega salona Casino Larix zelo podobna, leta 2003 pa je občutno na strani Igralnega salona Casino Larix. Ne celotni prihodki ne povprečno število zaposlenih ne produktivnost v panogi se v letu 2003 niso občutno spremenili glede na prejšnje leto.

8. ANALIZA PREDNOSTI, SLABOSTI, PRILOŽNOSTI IN NEVARNOSTI (SWOT ANALIZA)

SWOT analiza povezuje analizo poslovnega okolja in oblikovanje strategije, na podlagi katere podjetje ugotovi, katere so njegove prednosti in slabosti v primerjavi s konkurenti, katere priložnosti iz okolja lahko izkoristi in na kaj mora biti pri tem pozorno. V nadaljevanju sledi podrobnejša analiza štirih kategorij, ki sestavljajo SWOT analizo.

PREDNOSTI Igralnega salona Casino Larix glede na konkurenco so:

- ugodna lega igralnega salona – nahaja se manj kot 10 km od italijanske in avstrijske meje, v Kranjski Gori, v Hotelu Larix, na eni najbolj atraktivnih lokacij tega turističnega kraja,
- prepoznavnost Kranjske Gore v tujini,
- sodobna igralniška ponudba,
- strokoven, usposobljen in mlad izvajalski kader,
- zaradi relativne majhnosti igralnega salona večja pozornost do gosta,
- vzpostavljene dobre poslovne vezi s pomembnejšimi proizvajalci igralniške opreme,
- zaradi majhnosti večja fleksibilnost,
- visok odstotek tujih gostov, ki nagnjeni k igralništvu in imajo večjo kupno moč,
- spremljanje in uvajanje novosti,
- učinkovita stimulacija gostov, na primer dodatna nagradnima žrebanja (osebni avtomobili), v katerih lahko gostje sodelujejo ne glede na izide njihovih iger.

SLABOSTI Igralnega salona Casino Larix glede na konkurenco so:

- močna konkurenca v neposredni bližini, to so Hit s svojo igralnico v Kranjski Gori, Casino Bled in Casino Velden
- omenjene konkurenčne igralnice imajo večjo tradicijo in prepoznavnost,
- Igralni salon Casino Larix nima statusa igralnice, zato v svoji ponudbi ne sme imeti tako imenovanih živih iger,
- slabe možnosti za nadaljnjo širitev, saj imajo lahko igralni saloni po zakonu le 200 igralnih mest,
- premalo sredstev za oglaševanje oziroma prepoznavnosti igralnega salona,
- občasne neugodne vremenske razmere (obilno sneženje) onemogočajo normalen dostop do igralnega salona.

PRILOŽNOSTI igralniške dejavnosti v Sloveniji in s tem Igralnega salona Casino Larix so:

- igralništvo v Sloveniji ima po trditvah mnogih strokovnjakov veliko možnost razvoja, zlasti v obmejnih krajih,
- možnost oblikovanja sklopa igralniško-zabaviščne ponudbe, ki bi privabljal cele družine za več dni,
- igralniška ponudba kot dodaten stimulator turističnega razvoja,
- z vstopom Slovenije v Evropsko unijo se je zmanjšala kontrola na meji in s tem neprijetne čakalne vrste,
- naložbe v igralniško dejavnost spodbujajo razvoj dopolnilnih dejavnosti v okolju.

NEVARNOSTI igralniške dejavnosti v Sloveniji in s tem Igralnega salona Casino Larix so:

- neugoden odnos javnosti do igralniške dejavnosti z etičnega in moralnega vidika,
- zasvojenost ljudi z igro,
- razvoju igralništva nenaklonjena davčna zakonodaja,
- ob nenadzorovanem razvoju možnost negativnega vpliva na socialno in kulturno okolje,
- zaradi visokih dohodkov dejavnost pritegne sposoben kader in s tem zavre razvoj ostalih dejavnosti,
- internetno igralništvo postaja vedno bolj priljubljeno, čeprav edinstvenega vzdušja v igralnici ne more nadomestiti,
- zmanjšanje števila enodnevnih obiskovalcev iz tujine,
- zaradi odvisnosti našega igralništva od tujcev so stroški trženja višji kot pri tujih konkurentih, ki imajo pretežno domače goste,
- vedno nove igre na srečo z izjemno visokimi dobitki.

9. LASTNE UGOTOVITVE IN PREDLOGI

Ko se je podjetje Oniks d.d. leta 1997 odločilo za diverzifikacijo svoje dejavnosti in s tem odprtje Igralnega salona Casino Larix, se v vodstvu podjetja verjetno niso zavedali, kakšno dobro potezo so s tem naredili. Po manjših težavah v prvih letih jim je uspelo igralni salon pripeljati do te stopnje, da je danes v njem zaposlenih 41 ljudi, da ga je v letu 2003 obiskalo več kot 87.000 gostov in da so v tem letu imeli več kot 514 milijonov SIT dobička iz poslovanja. Kljub dobri rezultatu ne smejo zaspati na lovorikah, obstaja namreč nekaj področij, ki bi jih bilo smiselno izboljšati.

Vsaka širitev igralnega salona in povečanje števila igralnih mest v Igralnem salonu Casino Larix se je izkazala kot dobra naložba, zato bi bilo smiselno, da bi v prihodnjih letih še zadnjič povečali število igralnih mest, in sicer s sedanjih 152 na 200. To je po zakonu največje število igralnih mest, ki jih smejo imeti igralni saloni. Večja težava te morebitne

širitve je, da so v Igralnem salonu Casino Larix zelo prostorsko omejeni, saj so že izkoristili vse proste prostorske zmogljivosti Hotela Larix.

V Igralnem salonu Casino Larix imajo slabo izobrazbeno strukturo zaposlenih, saj imata le dva redno zaposlena več kot V. stopnjo izobrazbe. Potrebno bi bilo v večji meri spodbujati zaposlene k nadaljnjem izobraževanju ob delu.

Zaradi trenda zmanjšanja števila dnevnih obiskovalcev igralnic v celotni Sloveniji je potrebno v Kranjsko Goro privabiti več gostov, ki bi tam prebili več dni. V času smučarske sezone to ni velika težava, saj ima takrat Kranjska Gora dobro zapolnjene svoje hotelske zmogljivosti, izven sezone pa temu ni vedno tako. Veljalo bi razmisliti o večjem povezovanju z drugimi turističnimi dejavnostmi v kraju in gostom poleg iger na srečo ponuditi tudi drugo vrsto zabave. V Igralnem salonu Casino Larix že privabljajo goste, največ Italijane, s tem da nudijo cenejše bivanje v hotelu ali brezplačna kosila ali večerje v znanih krajevnih restavracijah.

Mogoče največja pomanjkljivost, ki jo vidim pri Igralnem salonu Casino Larix, je področje oglaševanja. V igralnem salonu naredijo veliko, da bi svoje goste ohranili, premalo pa, da bi pridobili nove. Že res, da je zadovoljen gost najboljša »reklama«, ampak večje oglaševanje bi jim verjetno pripeljalo še kakšnega gosta več. Konkurenca je na tem področju bolj učinkovita in zato tudi bolj prepoznavna.

SKLEP

V diplomskem delu sem analiziral poslovanje Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002 in 2003. Dobljene rezultate sem primerjal ter poizkušal ugotoviti vzroke za morebitna odstopanja med proučevanimi leti. Rezultate poslovanja Igralnega salona Casino Larix sem primerjal z rezultati celotne panoge. Del diplomskega dela sem namenil igralništvu na splošno in okvirno predstavil to, v svetu vedno bolj rastočo, gospodarsko panogo. V sklepu povzemam ključne ugotovitve, do katerih sem prišel z analizo poslovanja.

Analizo poslovanja Igralnega salona Casino Larix sem začel z analizo poslovnega uspeha. V preučevanih letih so se prihodki igralnega salona povečevali, in sicer so leta 2002 narasli za 46,9 % glede na leto 2001, leta 2003 celo za 87,5 % glede na leto prej. Prav tako se je skladno s prihodkom povečal tudi celotni dobiček, v še večji meri kot prihodki. Leta 2002 se je celotni dobiček Igralnega salona Casino Larix povečal za 129,4 % v primerjavi s prejšnjim letom in leta 2003 pa za 108,4 % glede na leto 2002. Največji razlog tolikšnega povečanje prihodkov in celotnega dobička tiči v širitvi igralnega salona, saj so v septembru leta 2002 povečali število igralnih avtomatov, povečalo se je število gostov, le-ti so bili ob vsakem obisku pripravljeni zapraviti več denarja.

Analiza stalnih sredstev je pokazala, da so bila le-ta v letu 2001 nizka. Igralni salon Casino Larix je namreč do tega leta posloval v najetih prostorih, v najemu so imeli tudi igralne

avtomate. Leta 2002 so od najemodajalca odkupili poslovne prostore in igralne avtomate, zato so bila stalna sredstva v tem letu kar 8,5 krat večja kot leto prej. Leta 2003 je prišlo do manjšega padca stalnih sredstev, približno za 10 % glede na leto 2002. V Igralnem salonu Casino Larix uporabljajo pospešeno amortizacijo v višini davčno priznanih odhodkov (do leta 2002 33,3 %, sedaj znaša 25 % letno), predvsem zaradi investicij v širitve in novo opremo oziroma igralne avtomate.

Analiza gibljivih sredstev tudi pokaže izjemno nihanje v proučevanih letih. Gibljiva sredstva so bila leta 2001 izjemno nizka, nato so se naslednje leto povečala za več kot 41- krat, zopet na račun nakupa poslovnih prostorov in igralnih avtomatov. Leta 2003 so gibljiva sredstva padla le na slabih 11 % vrednosti prejšnjega leta. Koeficienti obračanja so skozi proučevana leta izjemno nihali.

Pri analizi zaposlenih vidim problem v nizki izobrazbeni strukturi, imajo namreč le dva zaposlena z več kot V. stopnjo izobrazbe, in prednost v izjemno homogenem kolektivu, večinoma dobro motiviranem za opravljanje svojega dela. V slednje sem se prepričal med opravljanjem enomesečne prakse v Igralnem salonu Casino Larix.

V diplomskem delu sem ocenil tudi okolje, v katerem deluje podjetje. Glede same lokacije, lahko rečem, da je zelo dobra, saj se nahaja v samem središču Kranjske Gore v enem bolj znanih hotelov tega turističnega središča. Imajo pa zato močno konkurenco v neposredni bližini, saj ima podjetje HIT d.d. v Kranjski Gori svojo tretjo največjo igralnico. Poleg tega jim bližnjo konkurenco predstavljata še igralnici Casino Bled in Casino Velden v Avstriji. Število obiskovalcev Igralnega salona Casino Larix se je v zadnjih letih povečevalo predvsem na račun večjega števila domačih gostov ter hotelskih gostov. Opažen pa je trend zmanjšanja števila tujih enodnevnih gostov, kar velja za skoraj vse slovenske igralnice.

Opravil sem tudi SWOT analizo in ugotovil, da sta največji prednosti Igralnega salona Casino Larix lokacija in njihov odnos do gosta, saj se mu zaradi relativne majhnosti igralnega salona lahko bolj posvetijo. Slabosti so predvsem velika konkurenca v neposredni bližini, status igralnega salona in s tem določene omejitve (maksimalno 200 igralnih mest, ne sme se izvajati tako imenovanih živih iger), in oglaševanju namenjenih premalo sredstev. Priložnost vidim v oblikovanju sklopa igralniško-zabaviščne ponudbe v Sloveniji, nevarnosti pa v nenaklonjeni davčni zakonodaji in vedno bolj priljubljenem internetnem igralništvu.

Pri analizi uspešnosti poslovanja sem opravil analizo donosnosti, ekonomičnosti in produktivnosti, te podatke primerjal s panogo ter ugotovil, da so imeli v Igralnem salonu Casino Larix večinoma boljše rezultate kot v panogi.

V želji, da bi bolje spoznal tudi igralništvo na splošno, sem precejšnji del diplomske naloge namenil temu področju. Ugotovil sem, da se igralništvo skoraj povsod po svetu hitro razvija. Trend v svetovnem igralništvu je, da se širijo igralno-zabaviščni centri, ki gostom poleg

igranja ponujajo tudi drugo vrsto zabave. V igralnicah igre na igralnih mizah izgubljajo na pomenu, medtem ko so razne vrste igralnih avtomatov zaradi možnosti visokega dobitka in zaradi preproste uporabe izjemno priljubljene. Ne smemo pozabiti tudi hitro rastočega internetnega igralništva, ki pa vseeno ne more pričarati igralcu takšnega vzdušja, kot ga imajo igralnice, zato jih tudi ne morejo v polni meri nadomestiti.

Analiza poslovanja, ki sem jo opravil, je nekoliko omejena, saj v podjetju nimajo na voljo vseh podatkov, ki bi jih bilo prav tako zanimivo analizirati. Igralni salon Casino Larix je namreč poslovna enota podjetja Oniks d.d. in nekateri podatki so na voljo le za celotno podjetje, ne pa tudi za posamezne poslovne enote. Prav tako sem moral upoštevati omejen obseg samega diplomskega dela. Navkljub temu je analiza poslovanja opravljena v tolikšni meri, da lahko ugotovimo uspešnost poslovanja Igralnega salona Casino Larix v proučevanih letih. Tudi v prihodnosti imajo po mojem mnenju možnost obdržati sedanji trend rasti in uspešnosti poslovanja.

LITERATURA

1. Bošnjak Marko: Gradivo za vaje in seminar za predmeta Upravljanje in ravnanje podjetja in Temelji managementa. 1. izdaja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1999. 99 str.
2. Dworin Paul: Come on down. Global Gaming Business, Las Vegas, 2004, 8, str. 18-20.
3. Gaming values. Global Gaming Business, Las Vegas, 2004, 9, str. 20-22.
4. Gizycki Jerzy, Gorny Peter: Človek in hazard. Ljubljana : Mladinska knjiga. 1972. 387 str.
5. Hočevar Marko, Igličar Sandi, Zaman Maja: Osnove računovodstva. 1. izdaja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2000. 469 str.
6. Hrovatin Alenka: Uvod v gospodarstvo. 3. izdaja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 2003. 376 str.
7. Igralništvo ureja vsaka članica Evropske unije po lastni presoji. Finance, Ljubljana, 2003, 240, str. 39.
8. Jerman Jože: Profesor William R. Eadington z Univerze Reno svari: Ne izpustite priložnosti... Večer, Maribor, 2000, 261, str. 4.
9. Koletnik Franc: Analiziranja računovodskih izkazov. Maribor : Ekonomsko-poslovna fakulteta, 1997. 343 str.
10. Lipičnik Bogdan: Organizacija podjetja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1997. 243 str.
11. Martin Phil: Macau gaming soars by thirty five per cent. Casino review, London, 2004, 18, str. 26.
12. Mihelič Darja: Hazard. Koper : Zgodovinsko društvo za južno Primorsko. 1993. 276 str.
13. Perčič Vinko: Analiza sredstev podjetja. Analiza kot podlaga za odločitve v novem gospodarskem sistemu. 1. strokovno posvetovanje o sodobnih vidikih poslovanja in organizacije. Portorož : Zveza ekonomistov Slovenije, 1995, str. 76-90.

14. Pučko Danijel: Analiza in načrtovanje poslovanja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1997. 196 str.
15. Pučko Danijel: Analiza poslovanja. 1. izdaja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1998. 289 str.
16. Pučko Danijel, Rozman Rudi: Ekonomika in organizacija podjetja. 1. knjiga: Ekonomika podjetja. Ljubljana : Ekonomska fakulteta, 1993. 344 str.
17. Ručna Nataša: Prosta še ena igralnica in devet igralnih salonov. Finance, Ljubljana, 2004, 107, str. 4.
18. Schneider Sue: World of trouble. Global Gaming Business, Las Vegas, 2004, 5, str. 42-44.
19. Smock Thomas: Slot success coming for Macau. Global Gaming Business, Las Vegas, 2004, 5, str. 32.
20. Tekavčič Metka: Nekateri vidiki analize uspešnosti poslovanja. Zbornik referatov za strokovno posvetovanje o sodobnih vidikih analize poslovanja in organizacije. Portorož : Zveza ekonomistov Slovenije, 1995, str.66-75.
21. Thompson William, Comeau Michele: Casino customer service. New York : Gaming and Wagering Business, 1992. 332 str.
22. Turk Ivan, Melavc Dane: Uvod v računovodstvo. 3. izdaja. Kranj : Moderna organizacija Kranj, 1997. 492 str.

VIRI

1. Bilanca stanja Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12.2001.
2. Bilanca stanja Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12.2002.
3. Bilanca stanja Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12.2003.
4. Banka Slovenije. [URL:http://www.bsi.si/html/publikacije/letna_porocila/2003/gospodarsko_okolje_2003.pdf], 11.5.2004.
5. Casino highlights. [URL:<http://www.casino-highlights.com/mystique/casino-highlights-history.htm>], 7.9.2004.

6. Fundacija za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji. [URL:http://www.fundacijazasport.org/05_dajatve/2003.asp], 6.9.2004.
7. Interno gradivo podjetja HIT d.d, 2003.
8. Izkaz poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix za leto 2001.
9. Izkaz poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix za leto 2002.
10. Izkaz poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix za leto 2003.
11. Kovinar d.o.o. [URL: <http://www.kovinar.si/t3/index.php>], 3.4.2004.
12. Podatki in kazalniki gospodarskih družb RS za leto 2003: Dejavnost igralnic. Ljubljana : Baza podatkov Gospodarskega vestnika. [URL: <http://www.gvin.com>], 17.6.2004.
13. Poslovno poročilo Igralnega salona Casino Larix za leto 1998.
14. Poslovno poročilo Igralnega salona Casino Larix za leto 1999.
15. Poslovno poročilo Igralnega salona Casino Larix za leto 2000.
16. Poslovno poročilo Igralnega salona Casino Larix za leto 2001.
17. Poslovno poročilo Igralnega salona Casino Larix za leto 2002.
18. Poslovno poročilo Igralnega salona Casino Larix za leto 2003.
19. Pravilnik o organizaciji in internem nadzoru v igralnem salonu, 2003. 17 str.
20. Slovenski računovodski standard 18. [URL: http://www.registrator.si/srs_18.rtf], 5.6.2004.
21. Slovenski računovodski standard 19. [URL: http://www.registrator.si/srs_19.rtf], 5.6.2004.
22. Statistični urad Republike Slovenije. [URL:http://www.stat.si/pub_statinf1.asp?podrocje=21], 5.10.2004.
23. Strategija razvoja igralništva v Sloveniji, 1997.

24. Vladni portal z informacijami o življenju v Evropski uniji.
[<http://evropa.gov.si/publikacije/evrobilten/evrobilten-15-04/>], 4.9.2004.
25. Zakon o igrah na srečo (Uradni list RS, št. 27/1995), 2003.
26. Zapiski predavanj iz predmeta Temelji trženja 2001.

PRILOGE

Priloga 1: Podatki iz bilanc stanja Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12. v letih 2001, 2002, 2003 v tekočih in stalnih cenah iz leta 2003 (v 1000 SIT)

Postavka	Tekoče cene		Stalne cene		
	2001	2002	2001	2002	2003
Sredstva	66.523	1.166.936	74.593	1.220.615	515.124
A. Stalna sredstva	50.712	462.205	56.864	483.466	435.844
I. Neopredmetena dolgoročna sredstva	-	4.979	-	5.208	6.389
1. Dolgoročno odloženi stroški poslovanja	-	4.979	-	5.208	6.389
II. Opredmetena osnovna sredstva	50.712	457.226	56.864	478.258	428.529
1. Nepremičnine	-	234.762	-	245.561	245.054
2. Oprema in druga opred. osnovna sredstva	50.712	222.464	56.864	232.697	183.475
III. Dolgoročne finančne naložbe	-	-	-	-	926
B. Gibljava sredstva	15.811	704.731	17.729	737.149	79.280
I. Zaloge	661	11.002	741	11.508	11.464
1. Material	661	11.002	741	11.508	11.464
II. Poslovne terjatve	-	-	-	-	3.368
1. Kratkoročne poslovne terjatve	-	-	-	-	3.368
III. Kratkoročne finančne naložbe	-	-	-	-	-
IV. Denarna sredstva	15.150	693.729	16.988	725.641	64.448
Obveznosti do virov sredstev	66.523	1.166.936	74.593	1.220.615	515.124
A. Kapital	24.123	606.546	27.049	634.447	271.260
C. Finančne in poslovne obveznosti	42.400	560.390	47.544	586.168	243.864
I. Dolgoročne finančne in posl. obveznosti	-	119.500	-	124.997	19.444
II. Kratkoročne finančne in posl. obveznosti	42.400	440.890	47.544	461.171	224.420

Vir: Bilance stanja Igralnega salona Casino Larix na dan 31.12. v letih 2001, 2002, 2003.

Priloga 2: Izkaz poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003 (v 1000 SIT)

Postavka	Tekoče cene		Stalne cene		
	2001	2002	2001	2002	2003
A. Čisti prihodek od prodaje	458.961	721.633	521.013	762.045	1.427.875
I. Čisti prihodki iz prodaje proizvodov in storitev na domačem trgu	458.961	721.633	521.013	762.045	1.427.875
B. Kosmati donos iz poslovanja	458.961	721.633	521.013	762.045	1.427.875
C. Stroški blaga, materiala in storitev	81.030	100.468	91.985	106.094	201.606
I. Stroški materiala	13.083	30.792	14.852	32.516	60.699
II. Stroški storitev	67.947	69.676	77.133	73.578	140.907
D. Stroški dela	68.555	86.841	77.824	91.704	107.305
E. Amortizacija neopred. dolg. sred. in opred. dolg. sred.	53.827	69.486	61.104	73.377	95.335
F. Drugi odhodki poslovanja	161.025	225.268	182.796	237.884	509.281
G. Dobiček iz poslovanja	94.524	239.570	107.304	252.986	514.348
H. Prih. od obresti in prih. financiranja	247	4.132	280	4.363	8.752
I. Odh. za obresti in odh. financiranja	143	9.229	162	9.746	7.259
J. Dobiček iz rednega delovanja	94.628	234.473	107.422	24.760	515.841
K. Izredni prihodki	462	21	524	22	68
L. Izredni odhodki	10	9	11	9	-
M. Celotni dobiček *	95.080	234.485	107.935	247.616	515.909

* Ker ima Igralni salon Casino Larix status profitnega centra se davek na dobiček ne obračunava in s tem ni mogoče določiti čistega dobička

Vir: Izkazi poslovnega izida Igralnega salona Casino Larix v letih 2001, 2002, 2003.